

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI
2016 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU**

Ağustos 2017

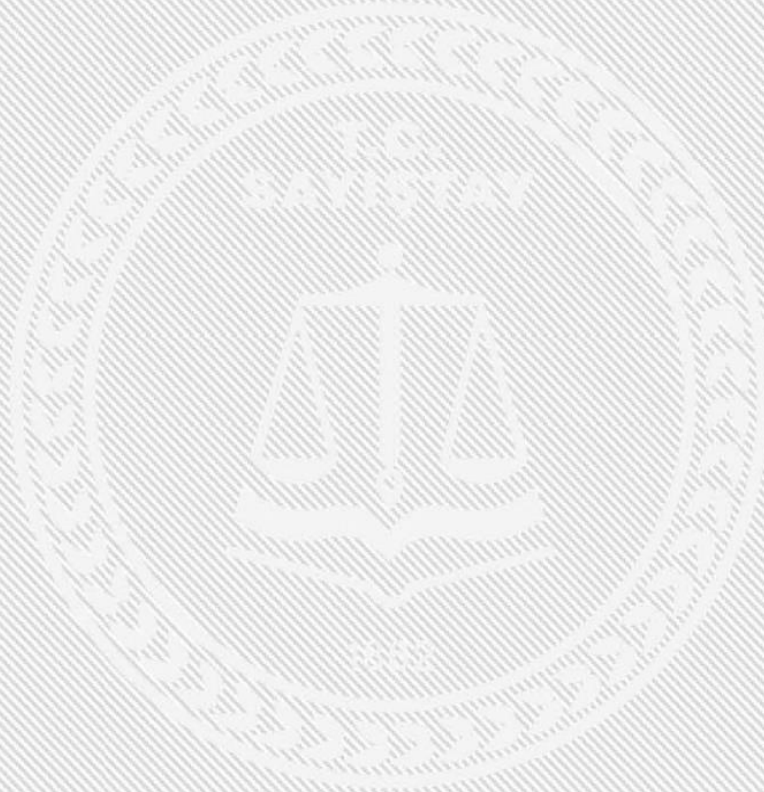

İÇERİK

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI 2016 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI 2016 YILI PERFORMANS DENETİM RAPORU	53

**ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI
2016 YILI
DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU**

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	4
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	4
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI.....	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	12
8.	EKLER.....	41

KISALTMALAR

BKK	Bakanlar Kurulu Kararı
DMO	Devlet Malzeme Ofisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
kWh	Kilowatt Saat
MTA	Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu
OSOS	Otomatik Sayaç Okuma Sistemleri
TEDAŞ	Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü
TETAŞ	Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A. Ş. Genel Müdürlüğü
USD	Amerikan Doları

TABLolar

Tablo 1:	Ödenek ve Harcamaların Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Dağılımı Tablosu
Tablo 2:	2013-2016 Genel Aydınlatma Tahakkuklarını Gösterir Grafik
Tablo 3:	2013-2016 Genel Aydınlatma Tahakkukları Tablosu
Tablo 4:	2016 Genel Aydınlatma Ödemeleri Tablosu
Tablo 5:	2016 Yılında MYK'ca Hesaplanan Yıllık Aidat Tablosu
Tablo 6:	2016 Yılında Kurumların MYK'ya Ödemesi Gereken Yıllık Aidat Tutarlarını Gösterir Tablo

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Mali Yapı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli I sayılı Cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir. 2016 yılı Bütçesiyle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına 1.988.830.500 TL ödenek tahsis edilmiş olup, bu tutar Merkezi Yönetim Bütçesinin % 0.354'ne tekabül etmektedir.

Bakanlıkça bütçeyle verilen ödenekler dışında, uluslararası antlaşmalar gereğince Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) kapsamında 2016 yılına kadar sağlanan fonlardan yılı içinde (2.747.701,84 Avro karşılığı) toplam 9.137.812,07-TL kaynak kullanılmıştır.

Bakanlıkça sunulan Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosuna göre Bakanlığın 2016 yılı bütçe gideri ve ödenek kullanımı aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 1: Ödenek ve Harcamaların Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Dağılımı Tablosu

AÇIKLAMA	KBÖ	EKLENEN	DÜŞÜLEN	TOPLAM ÖDENEK	HARCAMA
Personel Giderleri	81.821.000	1.115.000	1.290.000	81.646.000	79.199.194
Sosyal Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	13.834.000	175000	0	14.009.000	13.226.780
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.172.801.000	4.184.800	68.629.400	1.108.356.400	1.099.793.681
Cari Transferler	281.861.500	0	582.000	281.279.500	111.104.574
Sermaye Giderleri	73.900.000	3.250.000	3.252.382	73.897.618	13.910.810
Sermaye Transferleri	297.255.000	0	0	297.255.000	155.348.000
Borç Verme	67.358.000	0	973.400	66.384.600	42.351.786
TOPLAM	1.988.830.500	8.724.800	74.727.182	1.922.828.118	1.514.934.825

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Bakanlık mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanununun 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanun'un 49 ve 80'inci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre; muhasebe sistemi tahakkuk esastır. Mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu İdaresinin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Amaç” başlıklı 1'inci maddesinde; *“Bu Yönetmeliğin amacı, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanması ile mali istatistiklerin hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul, esas, ilke ve standartların belirlenmesidir.”* hükmü yer almaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde,

uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Yönetmeliğin 310'uncu maddesinde kendi adına ekonomik varlık edinebilen, yükümlülük üstlenebilen, diğer kamu idareleri veya üçüncü şahıslarla ekonomik ilişkilere girebilen kapsama dâhil her kamu idaresinin bir kurumsal birim ve her kurumsal birimin bir mali raporlama birimi olduğu; 311'inci maddesinde kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticilerinin, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından, üst yöneticilerin de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumlu olduğu; 312'nci maddesinde kamu idarelerince, detaylı hesap planlarında yer alan hesaplardan aylık mizan ve yıllık olarak geçici ve kesin mizanların düzenleneceği; 313'üncü maddesinde kamu idarelerince hazırlanacak temel mali tabloların Bilanço, Faaliyet Sonuçları Tablosu ve Nakit Akış Tablosu olduğu; 314-316'ncı maddelerinde bu tabloların mahiyetleri ve nasıl düzenleneceği; 327'nci maddesinde de mali tabloların hangi dönemlerde hazırlanıp yayımlanacağı belirtilmiştir.

Bakanlığın muhasebe hizmetleri Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü, tarafından yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5 inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Taşınır kesin hesap cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, Bakanlığın temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde hazırlanarak kamuoyunun bilgisine ve denetim yetkililerine zamanında sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolardan yararlanacak olanlara makul güvence vermek amacıyla mali raporların güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, kaynakların etkili ve ekonomik ve mevzuatına uygun kullanılmasının sağlanması amacıyla kurulup işletilmesi gereken mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetim, mali saydamlığın ve hesap verilebilirliğin sağlanması amacıyla; kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç

kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Denetim çalışmaları sırasında; 2016 yılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının merkez muhasebe birimlerindeki cetvel ve belgeler ile bu birimlerdeki yevmiye kayıtları ve yevmiye kayıtlarına esas belgeler ile bunlara dayanak oluşturan ilgili harcama birimleri arşivlerinde muhafaza edilen kanıtlayıcı belgeler; tamlık, doğruluk, tutarlılık ve tabii olduğu mevzuatına uygunluk açısından incelenmiştir.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Alınan Teminat Mektuplarının Muhasebeleştirilmemesi

3096 sayılı Kanun Kapsamındaki Yap İşlet Devret ve İşletme Hakkı Devri santrallerinin işletme süresi sonunda devri sırasında alınması gereken teminat mektuplarının Merkez Saymanlığına gönderilmediği ve Bakanlığın muhasebe kayıtlarında izlenmediği görülmüştür.

3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların, Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtım ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkındaki Kanununun 4'üncü maddesine istinaden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile görevli şirketler arasında imzalanan İmtiyaz, Görev Verme ve Uygulama Sözleşmeleri kapsamındaki yapılan anlaşmalar ve protokol maddelerine dayanılarak Yap İşlet Devret santrallerinin devrine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Söz konusu devir usul ve esaslarının “Teminat” başlıklı 12'nci maddesine göre “Tesislerin devir teslimi anında karşılaşılabilecek herhangi bir hasar veya yerine getirilmemiş bir şirket vecibesinin teminatı olarak şirket, sözleşmede belirtilen miktarda ve sürede bir banka kesin teminat mektubunu Bakanlığa verecektir. Bu teminat sözleşme süresinin sonunda şirketin bu sözleşmeden doğan yükümlülüklerinin tamamının yerine getirilmesini müteakip şirketin müracaatı üzerine Bakanlıkça kabulüne dair bir belge ile birlikte sözleşmede Teminat ve/veya devir maddelerinde belirtilen hususlar kapsamında iade edilir.”

Yapılan incelemede, 3096 sayılı Kanun kapsamında Bakanlık ile Sözleşmeleri devam eden tesislere ilişkin olarak Bakanlıkça alınan ve Ziraat Bankasında tutulan Teminat Mektuplarının mevcut bulunduğu anlaşılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 49'uncu maddesinde, “*muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve mali raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.*

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile mali sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Aynı Kanunun 50'nci maddesinde; “*bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda*

muhasebeleştirilir. Bütün mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması esastır.” hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanunun 61’nci maddesinde, *“muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahibine ödenmesi, para ve parayla ifade edilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir.*

Muhasebe yetkilisi; bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur.” denilmek suretiyle hem muhasebe hizmetinin tanımı yapılmış, hem de kayıtları ve raporlamayı yapacak kişi tanımlanmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin *“Tanımlar”* başlıklı 4’üncü maddesinde, *“muhasebe birimi; kapsama dahil kamu idarelerine ait, gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin ve borçların hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerlerin ve emanetlerin alınması, saklanması ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanmasına ilişkin muhasebe hizmetlerinin yapıldığı birimi ifade eder.”* denilmektedir.

Anılan Yönetmeliğin on birinci bölümünde nazım hesaplar açıklanmış ve burada, nazım hesaplar ana hesap grubunun; varlık, kaynak, gelir ve gider hesaplarında izlenmeyen ve muhasebenin sadece bilgi verme görevi yüklediği işlemler ile idarenin muhasebe disiplini altında toplanması istenen işlemleri ve gelecekte doğması muhtemel hak ve yükümlülüklerin izlenmesi için kullanılacağı tespit edilmiştir.

İlgili mevzuat uyarınca sözü edilen teminat mektuplarının Bakanlığa teslimiyle aslında Devlet bir yükümlülük altına girmektedir. Şöyle ki, sözleşme süresinin sonunda bu sözleşmeden doğan yükümlülüklerinin tamamını yerine getiren şirkete teminatın iadesi gerekmektedir. Böylece, Devlet bir müddet sonra söz konusu teminatları ya gelir kaydetmek ya da hak sahibine teslim etmek yükümlülüğü altına girmektedir. Devleti yükümlülük altına sokan her durumun, muhasebe kayıtlarında izlenmesi, yukarıda zikredilen 5018 sayılı Kanun ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri icabıdır.

Bu itibarla, 3096 sayılı Kanun uyarınca Bakanlığa devir esnasında teslim edilen ve gelecekte muhtemel hak ve yükümlülükler doğuracak teminatların, 910 teminat mektupları hesabı ve 911 Alınan teminat mektupları emanetleri hesabında izlenmesinin uygun olacağı

değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Teminat Mektupları ile ilgili çalışmaların başlatıldığı ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Merkez Saymanlığına teslim edilmek üzere, Banka'da bulunan teminat mektuplarının teslim alındığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, 3096 sayılı Kanun kapsamında Bakanlık ile Sözleşmeleri devam eden tesislere ilişkin olarak Bakanlıkça alınan ve Ziraat Bankasında tutulan yaklaşık değeri 30.218.990 USD Teminat Mektuplarının saymanlığa teslimi ve muhasebe kayıtlarının yapılabilmesi için gerekli çalışmalara başlandığı belirtilmektedir.

Bu durum Bakanlığın 2016 yılı Bilanço Dipnotlarında yer alan 910 Teminat Mektupları Hesabı ve 911 Alınan Teminat Mektupları Emanetleri Hesabının yaklaşık olarak 30.218.990 USD eksik olduğu sonucunu doğurmaktadır.

BULGU 2: Taşınmazların Fiili Envanterinin Tamamlanmaması, Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması ve Mali Tablolarda Gösterilmemesi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2016 yılı mali tabloları üzerinde yapılan incelemelerde, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerinin öngördüğü şekilde, taşınmazların fiili envanterinin henüz tamamlanmadığı ve muhasebe kayıtlarına yansıtılmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince sahip olunan taşınmazların idaresine ilişkin hükümler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 44 ile 48 inci maddeleri arasında düzenlenmiştir. Aynı Kanununun 44, 45 ve 60 ıncı maddeleri ile 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nin 13/f maddesi uyarınca 13/09/2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan ve daha sonra kısmen değişikliğe uğrayan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin,

5'inci maddesinin birinci fıkrasında;

“Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır.”

3'üncü fıkrasında;

“Taşınmazların rayiç değeri; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin

yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilir.”

4'üncü fıkrasında;

“Taşınmazların kayıtlara alınan değeri, 3/5/2005 tarihli ve 2005/8844 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenir.”

Geçici 1 inci maddesinde;

“(1) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınıncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/9/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 1/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.

(2) Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2017 tarihine kadar tamamlanır.”

10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasında ise,

“Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır.” Hükümleri yer almaktadır.

Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri; Kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olarak tanımlanmıştır. Tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden 31.12.2017 tarihine kadar kayıtlara alınması hüküm altına alınmıştır.

Bununla birlikte, maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazların, bu değerler üzerinden kayıtlara alınıncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30.09.2014 tarihine kadar Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilmesi, fiili envanteri yapılan

taşınmazlara ait bilgilerin muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilerek, 01.10.2014 tarihi itibarıyla muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Yönetmeliğin Geçici 1 inci maddesinin (1) fıkrasının (a) bendinde belirtilen işlemlerin 30/09/2014 tarihine, (b) bendinde belirtilen işlemlerin 01/10/2014 tarihine kadar tamamlanmadığı görüldüğünden, 2015 yılı Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılması üzerine Bakanlığın kullanımında bulunan taşınmazların kayıt ve envanter ile ilgili gerekli işlemlerin başlatıldığı ve devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bakanlığa tahsisli veya Bakanlığın kullanımında bulunan taşınmazların kaydı ve icmal cetvellerinin düzenlenmesi işlemlerinin Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kayıtlarına İlişkin Yönetmeliğin ilgili maddeleri gereğince, Taşra Teşkilatı bulunmayan Bakanlığa tahsisli veya kullanımında bulunan taşınmazların kayıt ve icmal cetvellerinin düzenlenebilmesi için Ankara Defterdarlığı nezdinde gerekli girişimlerde bulunulduğu, yapılan çalışmalar neticesinde bir kısım taşınmazın rayiç bedellerinin belirlendiği bir kısmının ise rayiç bedel belirleme çalışmalarının devam ettiği, ayrıca Milli Emlak Genel Müdürlüğünden alınan taşınmaz tahsis listesinde Bakanlığa tahsisli olduğu görülen bazı taşınmazların ise fiili kullanımları dikkate alınarak yapılan çalışmalar ve incelemeler neticesinde Bakanlık Bağlı ve İlgili Kuruluşlarının veya Bakanlığa bağlı iken ayrılan Kuruluşların kullanımında olduğu anlaşıldığından kayıt işlemlerinin bu Kuruluşlarca yapılması yönünde çalışmalar yürütüldüğü ve ilgili Yönetmelik hükümleri gereğince 31/12/2017 tarihine kadar Bakanlığa tahsisli ve kullanımında olan taşınmazların kayıt ve muhasebe işlemlerinin tamamlanarak bağlı olduğu Merkez Saymanlık Müdürlüğüne bildirileceği belirtilmektedir.

Sonuç olarak; Bakanlığa tahsisli veya kullanımında bulunan taşınmazların kayıt ve icmal cetvellerinin düzenlenebilmesi için Ankara Defterdarlığı nezdinde gerekli girişimlerde bulunulduğu, yapılan çalışmalar neticesinde bir kısım taşınmazın rayiç bedellerinin belirlendiği bir kısmının ise rayiç bedel belirleme çalışmalarının devam ettiği, ayrıca Milli Emlak Genel Müdürlüğünden alınan taşınmaz tahsis listesinde Bakanlığa tahsisli olduğu görülen bazı taşınmazların ise fiili kullanımları dikkate alınarak yapılan çalışmalar ve incelemeler neticesinde Bakanlık Bağlı ve İlgili Kuruluşlarının veya Bakanlığa bağlı iken ayrılan Kuruluşların kullanımında olduğu anlaşıldığından kayıt işlemlerinin bu Kuruluşlarca yapılması

yönünde çalışmalar yürütüldüğü ve ilgili Yönetmelik hükümleri gereğince 31/12/2017 tarihine kadar Bakanlığa tahsisli ve kullanımında olan taşınmazların kayıt ve muhasebe işlemlerinin tamamlanarak bağlı olduğu Merkez Saymanlık Müdürlüğüne bildirileceği belirtilmektedir.

Bununla birlikte, maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazların, bu değerler üzerinden kayıtlara alınmaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30.09.2014 tarihine kadar Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilmesi, fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgilerin muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilerek, 01.10.2014 tarihi itibarıyla muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Bakanlığa tahsisli veya kullanımında bulunan taşınmazların envanterine yönelik çalışmaya başlanmış olmakla beraber, yönetmelikte istenen bilgileri karşılayacak nitelikte kayıt ve envanter çalışmasının sonuçlandırılmadığı, muhasebe kayıtlarının yapılmadığı 2016 yılı Mali Tablolarında 25 Maddi Duran Varlıklar hesap grubu altında gösterilmediği değerlendirilmiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2016 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Petrolden Devlet Hissesi Gelir Tahakkuku Tutarlarının Muhasebeleştirilmemesi, Gelir Bilgilerinin Kamu İdaresi Mali Tablolarına Yansımaması

Petrolden devlet hisselerinin tahakkuk işleminin muhasebeleştirilmediği, bu gelir bilgilerinin kurumsal bazda oluşturulan bakanlık mali tablolarına bütçe geliri olarak yansıtılmadığı görülmüştür.

6491 sayılı Petrol Kanunu'nun 9'uncu maddesinde;

“(1) Bir arayıcı veya işletmeci ürettiği petrolün sekizde birini Devlet hissesi olarak ödemekle yükümlüdür.

...

(6) Petrol üreticisinin ödeyeceği Devlet hissesi, bir petrol birimi üzerinden üretilen ham petrolde varil başına 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10'uncu maddesinde düzenlenen yerli ham petrolün piyasa fiyatı, doğal gazda ise dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere yapılan satış fiyatı üzerinden hesaplanır.

(7) Devlet hissesi, üretimin yapıldığı ayı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar Genel Müdürlüğe beyan edilerek tahakkuk ettirilir ve ayın sonuna kadar ilgilinin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine ödenir. Devlet hissesinin beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi hâlinde, maddi delillere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespit olunan farklar üzerinden Devlet hissesi tarh edilir. Tarh edilen Devlet hissesi yüzde 100 fazlasıyla alınır. Ancak, ilgili tarafından eksik beyan edilen Devlet hissesinin beyan edilmesi gereken tarihi takip eden iki ay içinde kendiliğinden beyan edilmesi durumunda Devlet hissesi yüzde 50 fazlasıyla tarh edilir. Süresinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen ve Genel Müdürlüğün tespiti ya da ilgilinin kendiliğinden beyanı üzerine artırılarak tarh edilen Devlet hissesi ilgisine tebliğ edilir ve tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içinde ödenir.

Süresinde beyan edilmeyen Devlet hissesine beyan edilmesi gereken son günden tahakkuk ettirildiği tarihe kadar geçen süre için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında faiz

uygulanır. Süresinde ödenmeyen Devlet hissesi Genel Müdürlüğün bildirimine üzerine ilgili vergi dairelerince 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Devlet hissesine ilişkin beyan, tarh, tahakkuk, ödeme ile tarhiyata dair usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

...

(9) Devlet hissesi, Bakanlığın talebi üzerine aynı olarak da ödenebilir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

22/01/2014 tarihli ve 28890 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Türk Petrol Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin “Devlet hissesi usul ve esasları” başlıklı 29'uncu maddesinde,

“(1) Devlet hissesi, petrol hakkı sahibi tarafından üretilen petrolden, Kanununun 9'uncu maddesinde belirtilen oranlar ve esaslar çerçevesinde alınır. Devlet hissesi nakden ödenir.

(2) Üzerinden Devlet hissesi alınacak petrol, petrol sanayinde kullanılan usullerle ve ham petrol için varil, doğal gaz için de metreküp birimleriyle ölçülür.

...

(5) Devlet hissesi tahakkuk dönemi bir aydır. Devlet hissesi üretim yapılan her saha için ayrı ayrı tahakkuk ettirilir.

(6) Tahakkuk ettirilecek Devlet hissesi tutarı Devlet hissesi tahakkuk dönemi içinde her arama veya işletme sahasında yapılan üretimin sekizde birinin piyasa fiyatıyla çarpılması suretiyle hesaplanır.

(7) Petrol hakkı sahibi, Devlet hissesi beyannamesini üretimin gerçekleştiği ayı takip eden ayın ilk yirmi günü içinde Genel Müdürlüğe verir. Genel Müdürlük, beyannameleri en geç verildiği ayın sonuna kadar tahakkuk ettirir. Petrol hakkı sahibinin vermesi gereken beyannameyi, Devlet hissesinin tahakkuk ettiği ayın yirmisinden sonra vermesi durumunda Kanununun 23'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendine, tahakkuk döneminden sonra vermesi durumunda ise Kanununun 9 uncu maddesinin yedinci fıkrasına göre işlem yapılır.

(8) Beyan üzerine yapılan Devlet hissesi tahakkukundan sonra maddi delillere veya yasal ölçülere dayanılarak belirlenen farklar üzerinden, Genel Müdürlükçe ikmalen Devlet hissesi tarhiyatı yapılır....

(9) Devlet hissesi petrol hakkı sahibinin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine bir defada ödenir. Ödemeye ilişkin belgenin aslı, ödemeyi takip eden beş iş günü içinde Genel Müdürlüğe ulaştırılır.

(10) Bakanlığın talebi halinde, Devlet hissesi aynı olarak ödenebilir.

(11) Devlet hissesi tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. ...”

Hükümleri yer almaktadır.

6491 sayılı Petrol Kanunu'nun yukarıda yer verilen 9'uncu maddesinde petrolden devlet hissesinin tahakkuk ettirilmesi hususu düzenlenmiştir. Buna uygun olarak Türk Petrol Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 29'uncu maddesine göre Petrol hakkı sahipleri, Devlet hissesi beyannamelerini üretimin gerçekleştiği ayı takip eden ayın ilk yirmi günü içinde Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne vermekle yükümlü bulunmakta, Genel Müdürlükçe de beyannamelerin en geç verildiği ayın sonuna kadar tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir. Devlet hisselerinin, petrol hakkı sahiplerince gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairelerine bir defada ödenmesi gerekmekte, ödemeye ilişkin belgenin aslının, ödemeyi takip eden beş iş günü içinde Genel Müdürlüğe ulaştırılması zorunlu bulunmaktadır.

Görüleceği üzere petrolden devlet hisseleri, petrol üreticisi şirketlerce aylık beyanlar verilmek ve bunlara dayanarak Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne tahakkuk fişleri kesilmek suretiyle tahakkuk ettirilmekte ve üreticilerin bu tahakkuk fişleriyle vergi dairelerine başvuruları sırasında tahsil edilmesiyle süreç tamamlanmaktadır.

Bununla beraber, bir Devlet gelirin tarh ve tahakkukunun ilgili Genel Müdürlük tarafından yapılmasına karşın, tahakkuk aşamasında buna ilişkin muhasebe kayıtlarının bakanlığın saymanlık işlemlerini yürüten merkez saymanlıkça yapılamadığı ve Bakanlığın mali tablolarına yansıtılmadığı anlaşılmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun "*Kayıt zamanı*" başlıklı 50'nci maddesinde, "*Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir.*" hükmü yer almaktadır.

5018 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin "*Tanımlar*" başlıklı 4'üncü maddesinde, tahakkuk esasının bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilmesini ifade edeceği tespit edilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin ilk fıkrasının (a) bendinde ise, kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir-gider işlemlerinin, tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izleneceği, gelir ve gider hesaplarının, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın, genel kabul

görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsus olduğu hususu yer almıştır.

Anılan Yönetmeliğin “Kayıt zamanı, kamu gelir ve giderleri ile bütçe gelir ve giderlerinin yılı” başlıklı 16’ncı maddesinde de, bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekilde dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirileceği, kamu hesaplarının mali yıl esasına göre tutulacağı, kamu gelir ve giderlerinin tahakkuk ettirildikleri mali yılın hesaplarında gösterileceği ve bütçe gelirlerinin tahsil edildiği, bütçe giderlerinin ise ödendiği yılda muhasebeleştirileceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrası ile bahsi geçen Yönetmeliğin 16 inci maddesinin üçüncü fıkrasında da; *"Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri mali yılın hesaplarında gösterilir."*

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğini 52’nci maddesinde ise;

“(1) Gelirlerden alacaklar hesabına ilişkin tahakkuk işlemleri aşağıda açıklandığı şekilde yapılır:

a) İlgili servislerce tahakkuk bordroları ile ya da tahakkuk fişleri ile muhasebe servisine bildirilen gelirlerden alacak tutarları, düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara alınarak tahakkuk kayıtları yapılır.

b) Gelirlerden alacaklara ait tahakkuklar aynı gün sonuna kadar muhasebe servisine bildirilir.

c) İlgili mevzuatı uyarınca diğer kamu idarelerinden alınması gereken yardımlar, paylar veya benzeri gelirler ile nakden alınacak hasılat ve kâr payları tahakkuk ettiğinde gelirlerden alacaklar hesabına kaydedilir...” hükümlerine yer verilmiş olup, gelir tahakkuklarının oluştuğunda muhasebeleştirilmesi, ilgili olduğu mali yılın hesaplarında gösterilmesi ve gelir tahakkuklarının kayıt altına alınmasında dikkat edilmesi gereken hususlar açıklanmıştır.

Buna göre, Devlet hisselerine ilişkin tahakkuk fişlerinin Genel Müdürlükçe düzenlenmesinden sonra muhasebe kayıtlarına girmesi gerekir. Uygulamada ise, Genel Müdürlükçe düzenlenen tahakkuk fişleri, muhasebe kayıtlarına girmeksizin petrol hakkı sahibine veya beyannameyi onun adına Genel Müdürlüğe teslim edenlere verilmekte, söz konusu gelirler

de, ancak tahsil edildiği aşamada muhasebe kayıtlarına yansımaktadır.

İkinci olarak, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında;

“Bu Yönetmeliğin, bütçe sınıflandırmasının kurumsal, fonksiyonel ve finansman kodları kullanılarak hesaplara kayıt yapılmasına ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin hesap planında yer verilen tüm hesaplara kayıt yapılırken kurumsal kod kullanılması zorunludur.” Hükmü bulunmaktadır.

Söz konusu düzenlemeye paralel olarak 41 Sıra Nolu Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğinin 6'ncı maddesinin 8'inci fıkrasında da;

“Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin hesap planında yer verilen tüm hesaplara kayıt yapılırken kurumsal kod kullanılacaktır”. İfadesi yer almaktadır.

Ayrıca bütçe gelirleri yardımcı hesap kodunda bulunan gelirlerden hangilerinin hangi kurumun kurumsal koduyla hesaplara alınacağına ilişkin uygulama birliğinin sağlanması amacıyla Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün 27/04/2015 tarihli ve 4168 sayılı genel yazı ekinde yer alan gelir cetvelinde; genel bütçe detaylı hesap planının bütçe gelirleri hesabının yardımcı hesap kodları itibarıyla gelirlerin hangi idarelerin kurumsal kodu ile gelir kaydedileceği ayrıntılı olarak belirtilmektedir.

Buna göre Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı içerisinde bir ana hizmet birimi olması nedeniyle “05.02.01.05- Petrolden Devlet Hissesi” yardımcı hesap kodu ile vergi dairelerince yapılan tahsilatlarda Bakanlığın kurumsal kodunun (20.00) kullanılarak, muhasebeleştirme işlemlerinin yapılması ve Bakanlığın Mali Tablolarına yansıtılması gerekmektedir.

Bu nedenle; Genel müdürlükçe 2016 yılında, 252.659.888,33 Türk Lirası ham petrolden, 33.047.170,06 Türk Lirası doğal gazdan olmak üzere toplam 285.707.058,39 Türk Lirası Devlet hissesi tahakkuku gerçekleştirilmiş olmasına rağmen, bu kadar liralık tahakkuk ve yapılan tahsilat bakanlık kurumsal kodu ile muhasebeleştirilemediğinden Bakanlık 2016 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosunda yer alan 600-Gelirler Hesabının eksik olduğu değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; İlgili mevzuat kapsamında Devlet Hissesi Beyannamesinin Kanun'da belirtilen süre içerisinde, üretim yapan petrol hakkı sahibi şirketler tarafından Genel Müdürlüğe sunulduğu, 20.06.2016 tarihinde imzalanan "Gelir İdaresi Başkanlığı İle Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Arasında Elektronik Ortamda Yapılacak Veri Paylaşım Protokolü" kapsamında tahakkuk ettirilen Devlet hissesine ilişkin veriler elektronik ortamda GİB'e gönderildiği ve bu tahakkuk bilgilerine istinaden Devlet hissesi, şirketlerin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairelerince tahsil edildiği belirtilmekte olup,

04.05.2016 tarihinde Maliye Bakanlığı'ndan konuyla ilgili görüş istendiği ve Muhasebat Genel Müdürlüğü ekte bir örneği sunulan 31.05.2016 tarih ve 90192509-045.99-10264 sayılı alınan yazıda; "Devlet hissesinin 6491 sayılı Kanun gereğince vergi dairesince tahsil edilmesi gerektiğinin hükme bağlanmış olduğu, mevcut yapı içerisinde vergi dairesince yapılan söz konusu tahsilatın kayıt altına alınmasında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın kurumsal kodunun kullanılmasının mümkün olmadığı ve tahakkuk ve tahsilatların farklı kurumsal kodlar kullanılarak muhasebeleştirilmesinin muhasebe kayıt bütünlüğü açısından uygun olmayacağı, ayrıca, tahakkuk ile tahsilat kayıtlarının farklı kurumsal kodlar ile yapılmasının söz konusu alacak takibini zorlaştıracağı göz önünde bulundurulduğunda mevcut uygulamanın zorunluluktan kaynaklandığı değerlendirilmiştir. Buna göre, 6491 sayılı Kanunun Devlet hissesinin idareye verilen tahakkuk ve vergi dairelerine verilen tahsilat görevine ilişkin hükümlerde değişiklik yapılincaya veya vergi dairelerince petrolden Devlet hissesine ilişkin olarak gerçekleştirilen tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin kurumsal kod kullanmak suretiyle muhasebeleştirilebilmesi mümkün oluncaya kadar mevcut uygulama dışında başkaca bir uygulamanın mümkün olmadığı düşünülmektedir." ifadelerine yer verildiği,

Sonuç olarak; Genel Müdürlüğün, mevcut mevzuat çerçevesinde Maliye Bakanlığı'ndan bağımsız bir uygulama yapmasının mümkün olmadığı, 2016 yılında 285.707.058,39 TL Devlet hissesi tahakkuku gerçekleştirilmiş olmasına rağmen, bu kadar liralık tahakkukun muhasebeleştirilememesinin, hem Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün hem de Sayıştay Başkanlığı'nın görüşlerinden de anlaşılacağı üzere zorunluluktan kaynaklandığı belirtilmektedir.

Sonuç olarak; Bakanlık cevabında belirtildiği üzere Muhasebat Genel Müdürlüğünün görüşüne göre, 6491 sayılı Kanunun Devlet hissesinin idareye verilen tahakkuk ve vergi dairelerine verilen tahsilat görevine ilişkin hükümlerinde değişiklik yapılincaya veya vergi dairelerince petrolden Devlet hissesine ilişkin olarak gerçekleştirilen tahakkuk ve tahsilat

işlemlerinin kurumsal kod kullanmak suretiyle muhasebeleştirilebilmesi mümkün oluncaya kadar mevcut uygulamanın bu şekilde devam etmesinin zorunluluktan kaynaklandığı belirtilmekte ise de;

Bu uygulamanın 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile bu kanuna dayanılarak çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin ayrıntıları yukarıda bulgumuzda açıklanan ilgili hükümlerine aykırı olması nedeniyle;

Genel müdürlükçe 2016 yılında, 252.659.888,33 Türk Lirası ham petrolden, 33.047.170,06 Türk Lirası doğal gazdan olmak üzere toplam 285.707.058,39 Türk Lirası Devlet hissesi tahakkuku gerçekleştirilmiş olmasına rağmen, vergi dairelerince yapılan tahsilatlarda bakanlığın kurumsal kodu kullanılarak muhasebeleştirilemediğinden Bakanlık 2016 yılı Mali Tablolarında yer alan 600-Gelirler Hesabının eksik olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Mesleki Yeterlilik Kurumuna Aktarılan Üyelik Aidatının, Mevzuat Hükümlerine Aykırı Olarak Belirlenmesi ve Bu Tutar Üzerinden Ödemenin Gerçekleştirilmesi

5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu'nun "*Kurumun Organları*" başlıklı 5'inci maddesinde; Kurumun Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve hizmet birimlerinden oluştuğu; "*Genel Kurul*" başlıklı 6'ncı maddesinde ise Genel Kurul'un, Kurumun en üst karar organı olduğu ve aşağıda belirtilen üyelerden oluştuğu belirtilmiştir.

- a) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında iki üye.
- b) Millî Eğitim Bakanlığında üç üye.
- c) Avrupa Birliği Bakanlığında bir üye.
- ç) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında bir üye.
- d) Çevre ve Şehircilik Bakanlığında bir üye.
- e) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında bir üye.
- f) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında bir üye.
- g) Gümrük ve Ticaret Bakanlığında bir üye.
- ğ) Kalkınma Bakanlığında bir üye.
- h) Kültür ve Turizm Bakanlığında bir üye.
- ı) Maliye Bakanlığında bir üye.
- i) Sağlık Bakanlığında bir üye.

j) Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığında bir üye.

k) Üniversitelerin çalışma ekonomisi, işletme ve meslekî eğitim ile ilgili alanlarından Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek üç öğretim üyesi.

l) Türkiye İş Kurumundan bir üye.

m) Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığından bir üye.

n) Türk Standardları Enstitüsünden bir üye.

o) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden dört üye.

ö) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonundan dört üye.

p) Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden iki üye.

r) Türkiye Seyahat Acenteleri Birliğinden bir üye.

s) Türkiye İhracatçılar Meclisinden bir üye.

ş) En çok üyeye sahip üç işçi sendikaları konfederasyonunun her birinden en az bir üye olmak üzere sahip oldukları üye sayılarına oranla toplam yedi üye.

t) En çok üyeye sahip işveren sendikaları konfederasyonundan üç üye.

5544 sayılı Kanun'un 7'nci maddesine göre Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan bütçeyi aynen veya değiştirerek kabul etmek ve üyelerin aidat miktarını belirlemek Genel Kurulun görevleri arasında sayılmıştır.

MYK Genel Kurul üyelerinin ödeyeceği aidatın belirlenmesine ilişkin usul 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu'nun 26'ncı ve 28'inci maddelerinde açıklanmıştır.

Buna göre;

Mezkûr Kanun'un Gelirler başlıklı 26'ncı maddesinde,

“(1) Kurum gelirleri şunlardır:

a) Bu Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilen kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, işçi ve işveren konfederasyonları ile diğer kuruluşların Genel Kuruldaki her bir temsilcisi için, olağan Genel Kurulun yapıldığı tarihte geçerli olan aylık brüt asgari ücretin yirmi katını geçmemek üzere, miktarı Genel Kurulca belirlenen aidatlar.

b) Kurumun Genel Kurula sunulan bütçesinden, bu maddenin (a) bendine göre belirlenen aidatlar düşüldükten sonra kalan kısım üzerinden 6'ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen her bir Bakanlık ile kamu kurum ve kuruluşu için eşit miktarda belirlenen aidatlar. ...”

Bütçe başlıklı 28'inci maddesi birinci fıkrasında;

“(1) Kurumun gelirlerinin giderlerini karşılaması esastır. Kurum gelirleri bir bankada

açılacak hesapta tutulur. Bu gelirlere hesap yılı sonuna kadar harcanmayan paralar Maliye Bakanlığına bildirildikten sonra Kurumun ertesi yıl gelir hesabına aktarılır ve takip eden Genel Kurul üyelik aidatları gelir fazlası dikkate alınarak belirlenir.” hükümleri ile üyelik aidatları belirlenirken dikkate alınması gereken hususlar belirtilmiştir.

Kanun’un yukarıda anılan maddelerinden anlaşılacağı üzere, MYK tarafından Bakanlık, kurum ve kuruluşlar için üyelik aidatları belirlenirken; Genel Kurula sunulan bütçeden Kanun’un 26’ncı maddesinin (a) bendinde belirtilen (meslek kuruluşları, işçi ve işveren konfederasyonları ile diğer kuruluşların) 22 üye için belirlenen aidatlar düşüldükten sonra kalan kısmın 17 kuruluşa eşit miktarda paylaştırılacağı ifade edilmiştir. Bu aidatlar belirlenirken mezkûr Kanun’un 28’inci maddesinde belirlenen hüküm doğrultusunda bir önceki yılda harcanmayıp gelir hesabına aktarılan paranın gelir fazlası olarak dikkate alınıp, bir sonraki yılın aidatlarının belirlenmesinde dikkate alınması gerekmektedir.

Bu çerçevede, Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından gelir fazlasının dikkate alınmadığını değerlendirmek için hesap detayı talep edilmiştir. MYK tarafından gönderilen hesap detayı incelendiğinde 2016 yılı için MYK tarafından “Gelir Fazlasının” tamamı dikkate alınmadan, sadece “Gelir Fazlasından Kullanılacak Net Finansman Öngörüsü” adı altında önceki yıllardan devreden gelirin yaklaşık %35’lik kısmının düşülerek Kurul payının hesaplandığı görülmüştür. Kurumların ödeyeceği yıllık aidat tutarının, aşağıda Tablo 3’de görüleceği üzere, yasal düzenlemelere aykırı olarak yapıldığı anlaşılmıştır.

Tablo 5: 2016 Yılında MYK'ca Hesaplanan Kurumun Hesapladığı Yıllık Aidat Tablosu

SATIR	2016 YILI MYK AİDATI HESABI	TUTAR
A	Mesleki Yeterlilik Kurumunun 01.01.2015 Tarihine Devreden Gelir Fazlası	14.178.000,00 TL
B	Orta Vadeli Plan (OVMP 2015 – 2017) Bütçe Tavanları Esas Alınarak 01.01.2016 -30.06.2017 (18 aylık) Dönemi Harcama/Gider Öngörüsü	25.971.000,00 TL
C	18 Aylık Gideri Karşılama için 2016 Yılında Elde Edilmesi Gereken Gelir Hedefi (C= B-A)	11.793.000,00 TL
D	Mesleki Yeterlilik Kurumu 2016 Yılı Gider Bütçe Tavanı (OVMP 2015 - 2017)	16.861.000,00 TL
E	2016 yılı Gelir Fazlasından Kullanılacak Net Finansman Öngörüsü (E=D-C)	5.068.000,00 TL
F	2016 Yılı Gelir Bütçesi Öngörüsü (F-C)(G+H)	11.793.000,00TL

G	Faaliyetlerden Elde Edilecek Gelirler ile Diğer Gelirler	4.602.660,00 TL
H	Genel Kurul Üyelerinden Aidat Gelirleri	7.190.340,00 TL
I	Genel Kurul Üyelerinden Aidat Gelirleri	7.190.340,00 TL
J	Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları, İşçi ve İşveren Konfederasyonları ve Diğer Sosyal Taraflar Payı [(Ekim/2015) Brüt Asgari Ücret: 1273,50 x 20 x 22)1	560,340.00 TL
K	Bakanlıklar ile Diğer Kamu Kurumları Toplam Payı (F=D-E)	6.630.000,00 TL
L	Bakanlıklar ile Diğer Kamu Kurumları 2016 Yılı Aidat Tutarı Hesabı (G=F/17)	390.000,00 TL
M	Bakanlıklar ile Diğer Kamu Kurumları 2016 Yılı Aidat Tutarı	390.000,00 TL

2016 yılı için 390.000,00 TL olarak belirlenen aidat tutarının tespitinde; 2015–2017 Orta Vadeli Mali Plan’da Mesleki Yeterlilik Kurumu için öngörülen 2016 yılı ödenek teklif tavanı 16.861.000- TL ile 2017 yılı ödenek teklif tavanının yarısı 9.110.000-TL’nin toplamı olan 25.971.000-TL üzerinden bir buçuk yıllık bir hesaplama yapılmış, Kanun’un 6’ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen 17 adet bakanlık ile kamu kurum ve kuruluşlarının ödemesi gereken aidat 390.000-TL olarak tespit edilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yukarıda anlatılan yöntem ile tespit edilen 2016 yılı aidatı olan 390.000-TL (213.000TL+177.000TL) Bakanlık tarafından, Kurum hesabına aktarılmıştır.

Kurul, elindeki 14.178.000,00 TL’lik gelir fazlasının-mevzuata aykırı olarak- 5.068.000,00TL’sini düşüp, elindeki nakit kaynağını 9.110.000,00 TL olarak tutarken, yıl içerisinde elde edeceğini tahmin ettiği gelirlerle (11.793.000,00 TL) bu rakam 20.903.000,00 TL’ye ulaşmaktadır. 2016 yılı tahmini gider rakamının 16.861.000,00 TL olduğu göz önüne alındığında, Kurul tarafından sürekli olarak yılı giderinin üzerinde kaynak yaratması söz konusu olmaktadır.

Halbu ki, söz konusu hesaplamada, önceki yıllardan devreden gelirin tamamı düşülmüş olsaydı aşağıdaki Tablo 4’de görüleceği üzere Bakanlık tarafından MYK’ya aktarılacak tutar 124.862,35TL olacaktır.

Tablo 6: 2016 Yılında Kurumların MYK'ya Ödemesi Gereken Yıllık Aidat Tutarlarını Gösterir Tablo

SATIR	2016 YILI MYK AİDATI HESABI*	TUTAR
A	Mesleki Yeterlilik Kurumu 2016 Yılı Gider Bütçe Tavanı (OVMP-2015-2017)	16,861,000.00 TL
B	Mesleki Yeterlilik Kurumunun 01.01.2015 Tarihine Devreden Gelir Fazlası	14,178,000.00 TL
C	2016 Yılı Gider Bütçe Tavanından Gelir Fazlasının Düşülmesi (C=A-B)	2,683,000.00 TL
D	Genel Kurul Üyelerinden Aidat Gelirleri	2,683,000.00 TL
E	<i>Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları, İşçi ve İşveren Konfederasyonları ve Diğer Sosyal Taraflar Payı [(Ekim/2015) Brüt Asgari Ücret: 1273,50 x 20 x 22)]</i>	560,340.00 TL
F	Bakanlıklar ile Diğer Kamu Kurumları Toplam Payı (F=D-E)	2,122,660.00 TL
G	Bakanlıklar ile Diğer Kamu Kurumları 2016 Yılı Aidat Tutarı Hesabı (G=F/17)**	124,862.35 TL
* "Faaliyetlerden Elde Edilecek Gelirler ile Diğer Gelirler" kısmı ihmal edilerek yapılan hesaplama.		
** Genel Kurul üyelerinden alınması gereken aidat tutarı 124.862,35 TL'dir.		

Açıklanan nedenlerle; MYK tarafından, yasal düzenlemede belirtilmeyen bir uygulama ile yıllık aidat miktarının fazla hesaplandığı anlaşılmıştır.

2014 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında; MYK Kanunu'nun 28'inci maddesinin 1'inci fıkrası hükmü karşısında, Bakanlıklar ile diğer kamu kurumlarının ödeyeceği üyelik aidatlarının gelir fazlası dikkate alınarak hesap edilmesi gerektiği TBMM'ne raporlanmıştır.

MYK tarafından kanuna aykırı yapılan bu hesaplamanın, temel bütçe ilkelerine ve 5544 Sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanununun 19'uncu maddesi birinci fıkrası (ç) bendinde yer alan " Kurumun stratejilerine, amaç ve hedeflerine uygun olarak, Kurumun yıllık bütçesi ile mali tablolarını hazırlamak" ilkelerine aykırılık teşkil ettiği, gelir ve gider denkleminin bozularak bütçeleme ilkelerinin de göz ardı edildiği kanaatine ulaşılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) 5544 sayılı Kanunla kurulmuş, özel hukuk hükümlerine tabi, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli ve hazine yardımı almayan bir kamu kurumu olduğu ve bu bulgu konusunun MYK nezdinde gündeme getirilmesinin gerektiği belirtilmektedir.

Sonuç olarak; MYK tarafından kanuna aykırı yapılan bu hesaplamanın, temel bütçe ilkelerine ve 5544 Sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanununun 19'uncu maddesi birinci fıkrası (ç) bendinde yer alan “ Kurumun stratejilerine, amaç ve hedeflerine uygun olarak, Kurumun yıllık bütçesi ile mali tablolarını hazırlamak” ilkelerine aykırılık teşkil ettiği, gelir ve gider denkleğinin bozularak bütçeleme ilkelerinin de göz ardı edildiği kanaatine ulaşılmıştır.

BULGU 3: Genel Aydınlatma Giderleri İşlemlerinde Mevzuat Düzenlemesine İhtiyaç Bulunması

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda “*Otoyollar ve özelleştirilmiş erişme kontrollü karayolları hariç, kamunun genel kullanımına yönelik bulvar, cadde, sokak, alt-üst geçit, köprü, meydan ve yaya geçidi gibi yerler ile halkın ücretsiz kullanımına açık ve kamuya ait park, bahçe, tarihî ve ören yerlerinin aydınlatılması ile trafik sinyalizasyonunu*” ifade edecek şekilde tanımlanan genel aydınlatma; tarafları, ödenme işlemleri ve denetim süreçleri itibariyle mevzuat değişikliği yapılmasını gerektirmektedir.

1-) Anılan Kanunun geçici 6'ncı maddesinde;

“(1) 31/12/2015 tarihine kadar, genel aydınlatma kapsamında aydınlatılan yerlerde gerçekleşen aydınlatma giderleri Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten ve ilgili belediyeler ile il özel idarelerinin genel bütçe vergi gelirleri payından karşılanır. Bakanlar Kurulu bu süreyi iki yıla kadar uzatmaya yetkilidir. Belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılacak kesinti, büyükşehir belediyeleri ve mücavir alanlarındaki belediyelerde aydınlatma giderlerinin yüzde onu, diğer belediyelerde yüzde beşi olarak uygulanır. Bu sınırlar dışında ise aydınlatma giderlerinin yüzde onu ilgili il özel idaresi payından kesinti yapılmak suretiyle karşılanır. Bakanlar Kurulu bu fıkra kapsamındaki oranları iki katına kadar artırmaya yetkilidir.

(2) Bakanlığın belirleyeceği temsilcinin başkanlığında dağıtım şirketi, ilgili belediye ve/veya il özel idaresi temsilcilerinden oluşan aydınlatma komisyonunun genel aydınlatma kararı vereceği bölgelere ilişkin gerekli yatırımlar, dağıtım şirketince yapılır.

(3) Güvenlik amacıyla yapılan sınır aydınlatmalarına ait tüketim ve yatırım giderleri, İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten, toplumun ibadetine açılmış ve ücretsiz girilen ibadethanelere ilişkin aydınlatma giderleri ise Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.” Düzenlemeleri bulunmaktadır.

Bu maddenin birinci fıkrasında yer alan hükümdeki yetkiye istinaden Bakanlar Kurulunca 24.12.2015 tarih ve 29572 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2015/8317 sayılı

Bakanlar Kurulu Kararının eki kararın 1'inci maddesinin üçüncü fıkrasıyla 31.12.2015 tarihi 31.12.2017 tarihine uzatılmıştır. Bu yetki bir defalık olarak verilmiş ve kullanılmıştır. 31.12.2017 tarihine kadar yasal değişiklik yapılmaz ise bu tarihten sonra aydınlatma giderlerinin Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten ve ilgili belediyeler ile il özel idarelerinin genel bütçe vergi gelirleri payından karşılanması mümkün olmayacaktır.

2-) Mülga 1580 sayılı Belediye Kanununun "Belediyenin Vazifeleri" başlıklı 15'inci maddesinin 31'inci bendinde yer alan, "*Beldenin sokak ve meydanlarını plana ve programa uygun olarak tanzim ve ıslah etmek, sınıflarını, isimlerini, numaralarını tayin etmek, buna göre ağaçlamak, döşemek, aydınlatmak, süsleme, duracak, sığınacak yerler yapmak ve iyi bir halde bulundurmak*" kuralındaki "aydınlatma" ibaresi 10.10.1983 tarih ve 110 sayılı KHK' nin 25/4 maddesi ile yürürlükten kaldırılmış, aynı KHK' nin 21'inci maddesinde ise cadde, sokak, park meydan gibi umumi yerlerin aydınlatılmasının Türkiye Elektrik Kurumu tarafından yapılacağı öngörülmüştür. 2008 yılında yapılan düzenleme ile, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa geçici 17'nci madde ilave edilerek "*Dağıtım şirketi, dağıtım bölgesinde ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde otoyollar hariç, kamunun genel kullanımına yönelik cadde ve sokak aydınlatmasından ve bunlara ait gerekli ölçüm sistemlerinin tesis edilmesi ve işletilmesinden sorumludurlar. Bu tür aydınlatmaya ve trafik sinyalizasyonlarına ait tüketim giderleri, 01.01.2009 ile 31.12.2015 tarihleri arasındaki dönem için Hazine Müsteşarlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.*" hükmü getirilmiştir. Yukarıda belirtilen 6446 sayılı Kanunun geçici 6'ncı maddesiyle güncel uygulama sürmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununda, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununda ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununda genel aydınlatmayla ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. Bir başka ifadeyle bu idarelerin görev, yetki ve giderleri arasında genel aydınlatmayla ilgili bir düzenlemede bulunulmamıştır.

3-) 27.07.2013 tarih ve 28720 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Genel Aydınlatma Yönetmeliği'nde de belediyeler ve il özel idarelerine görev, yetki ve sorumluluk verilmemiştir.

4-) 02.08.2013 Tarihli ve 28726 Sayılı Resmî Gazete yayımlanan Genel Aydınlatma Tebliğinin 17'nci maddesinde tebliğin amacı "*14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca Bakanlık ve ilgili belediyeler ile il özel idareleri tarafından karşılanacak genel aydınlatma bedellerinin lisans sahibi elektrik dağıtım şirketlerine ödenmesine ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.*" Şeklinde ifade edildikten sonra 5'inci maddede;

“(1) Dağıtım şirketleri, bir aydan az olmamak kaydı ile okuma dönemlerine göre,

büyükşehir belediyeleri, büyükşehir ilçe belediyeleri ve diğer belediyeler ile il özel idaresine muhatap genel aydınlatmaya ilişkin faturaları;

a) Müşteri ve abone bilgileri: Müşterinin adı, soyadı veya unvanı, adresi, müşteri veya abone numarası, abone grubu,

b) Sayaç bilgileri: Sayaç veya sayaçlara ait marka, tip ve seri numarası, çarpan değeri,

c) Tüketim bilgileri: Tüketime esas ilk ve son endeksler ile okuma tarihleri, tüketilen elektrik enerjisi miktarı, tüketimin fiyatlandırılmasına esas enerji ve kapasite bilgileri, elektrik enerjisi birim fiyatları ve tüketim bedeli, değiştirilen sayaç var ise aynı döneme ait tüketim değerleri, günlük enerji tüketim ortalaması,

ç) Kanuni yükümlülük bilgileri: Vergi, yasal kesinti ve borç,

d) Şirket bilgileri: Şirketin telefon ve faks numaraları ile internet adresi, bilgilerini içerecek şekilde ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenler.

(2) Dağıtım şirketi tarafından düzenlenen faturalar ilgisine göre belediyeler ve il özel idarelerinin onayına sunulur. Faturaların tebliği tarihinden itibaren bir hafta içinde itiraz edilmeyen faturalar onaylanmış sayılarak onaylı fatura bilgileri dağıtım şirketi tarafından TEDAŞ'a iletilir.

(3) Dağıtım şirketi, genel aydınlatma kapsamında düzenlediği faturalara ilişkin olarak;

a) İller bazında abone sayısı, aktif tüketim miktarı ve bedeli, yasal kesintiler toplamı, fatura tutarı ile geçmiş okuma dönemlerinden düzeltilerek eklenecek ya da iptal edilerek düşülecek tutarları gösteren genel aydınlatma faturaları tüketim icmalini (...),

b) Büyükşehir belediyeleri, büyükşehir ilçe belediyeleri ve diğer belediyeler ile il özel idaresine muhatap faturalara ait aktif tüketim miktarı, tüketim bedeli, yasal kesintiler toplamı, toplam tutar ile kesinti oranlarını gösteren fatura icmalarını (...),

c) Geçmiş okuma dönemlerinden hata kontrol sonucu düzeltilerek/belgelendirilerek eklenecek genel aydınlatma tutarları icmalini (...),

ç) Geçmiş okuma dönemlerinden hatalı olup iptal edilerek düşülecek tutarları gösteren genel aydınlatma tutarları icmalini (...)

hazırlar.

(4) Şekil şartları EK...belirtilen fatura tutarları icmalarının altında, "İşbu icmale ilişkin olarak;

a) Yukarıda beyan edilen bilgiler ile ödeme talebinin tam ve doğru olduğunu,

b) Fatura icmaline konu aydınlatma hizmetinin ilgili mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun ve tam olarak yerine getirildiğini,

c) Fatura edilen aydınlatma giderlerine ait enerji miktarının ve bedelinin 6446 sayılı Kanun ve bu Kanunun ikincil mevzuatına uygun ölçüm sistemleri marifetiyle ve ilgili tarifeler üzerinden hesaplandığını ve yalnızca genel aydınlatma bedellerini kapsadığını,

ç) Yukarıda beyan edilen hususlardan herhangi birinin yerine getirilmemesi sebebiyle ortaya çıkabilecek her türlü kamu zararının sorumluluğunun şirketimize ait olduğunu, taahhüt ederiz.” ifadesi yer alır ve tüm sayfaları; icmali düzenleyen, kontrol eden ve onaylayan kişilerin ve şirketi temsile yetkili oldukları hususu yönetim kurulunca tescil edilmek üzere ticaret sicil memurluğuna bildirilen, şirkette en üst seviyede yetkiye haiz iki kişinin adını, soyadını, unvanını, imzasını ve firma kaşesini içerir.” Düzenlemeleri yapılmıştır.

Böylece Kanunla belediye ve il özel idarelerine verilmeyen bir görev tebliğle verilmiş olmaktadır. Aydınlatma giderlerinin abonesi belediye ve il özel idareleri yapılmak suretiyle muhatap ve sorumlular tespit edilmiştir. Fiili uygulama bu tebliğ çerçevesinde aşağıdaki şekilde yürütülmektedir;

Dağıtım şirketleri, genel aydınlatma ile teknik ve teknik olmayan kayıplarından dolayı enerji ihtiyaçlarını Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinden (TETAŞ) temin ederler. Dağıtım şirketleri, fatura icmalleri ile tüm fatura ve abonelere ait verileri elektronik ortamda, faturaların düzenlendiği ayı takip eden ayın en geç 20'sine kadar iki nüsha halinde Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketine (TEDAŞ) iletir. TEDAŞ kendisine iletilen fatura bilgilerine ve fatura icmallere ilişkin fiyat ve miktar kontrolünü yaparak eksik, hatalı veya usulsüz bildirim tespit edilmesi halinde, söz konusu tespit tutarını esas tutardan düşerek gerekçesi ile dağıtım şirketine bildirir. Dağıtım şirketlerine fazla ödeme yapılmışsa bu ödemeler 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca gecikme zammı hesaplanarak dağıtım şirketlerinin cari dönem alacaklarından mahsup edilmek suretiyle geri alınır. TEDAŞ tarafından hazırlanan ara ve nihai raporlar Bakanlık tarafından da incelemeye tabi tutulmaktadır.

TEDAŞ tarafından Bakanlığa gönderilen ödeme tablolarında gösterilen aydınlatma tüketim bedelleri Bakanlık tarafından TEDAŞ'a gönderilir. TEDAŞ dağıtım şirketlerine ödemeleri Bakanlık adına yapar.

5-) 2014/6784 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında *“Belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılacak aydınlatma gideri kesintisi, büyükşehir belediyelerinin sınırları içinde aydınlatma giderlerinin yüzde yirmisi, diğer belediyeler ve mücavir alanlarında yüzde onu olarak uygulanır. Bu sınırlar dışında ise aydınlatma giderlerinin yüzde yirmisi ilgili il özel idaresi payından kesinti yapılmak suretiyle karşılanır.”* Düzenlemesi yapılmıştır.

Bakanlık, büyükşehir belediyeleri tarafından ödenmesi gereken tutarları her ayın 15'ine kadar Maliye Bakanlığına bildirir. Maliye Bakanlığı; büyükşehir belediyelerine ilişkin tutarları ilgili belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri payından kesinti yaparak, ilgili ayın sonuna kadar saymanlık hesabına yatırır. Saymanlık, büyükşehir belediyelerinden yapılan kesintileri TEDAŞ'a gönderir.

Büyükşehir ilçe belediyeleri, diğer belediyeler ve il özel idareleri tarafından ödenmesi gereken tutarlar kaynakta kesilmek üzere İller Bankasına bildirilir. İller Bankası, kesintileri yapıldığı ay içerisinde saymanlık hesabına gönderir. Saymanlık ise, bu kesinti tutarlarını TEDAŞ hesabına gönderir ve TEDAŞ tarafından da dağıtım şirketlerine ödeme yapılır.

Bu işlemler sırasında belediyeler ve il özel idareleri kaynaktan yapılan kesintiler sebebiyle doğrudan muhatap olmadıkları ve yönetemedikleri bir görevin giderlerini ödemektedirler. Aydınlatma yönetmeliğine göre her bir il bazında aydınlatma komisyonu oluşturulmaktadır. Aydınlatma komisyonu; vali veya vali yardımcısının başkanlığında büyükşehir belediyesinden 2 üye, toplantı gündemine ilişkin olarak ilgili belediyelerden birer üye ile dağıtım şirketinden 1 üye ve TEDAŞ temsilcisinin iştirakiyle oluşmakta, Büyükşehir belediyesinin bulunmadığı illerde ise vali veya vali yardımcısının başkanlığında, toplantı gündemine ilişkin olarak ilgili belediyelerden birer üye, il özel idaresinden 1 üye ile dağıtım şirketinden 1 üye ve TEDAŞ temsilcisinin iştirakiyle oluşmaktadır. Ancak aydınlatma komisyonlarında belediyeler ve il özel idarelerinden temsilci bulunması söz konusu uygulamalara yasal bir dayanak kazandırmamaktadır.

6-) TEDAŞ 02.04.2004 tarih ve 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmış bir şirkettir. Personel ve teknik donanım olarak genel aydınlatma giderlerinin kontrolünün yapılmasında ciddi sorunlar bulunmaktadır. Dağıtım şirketlerine yaptığı ödemeler ve denetim faaliyetleri sebebiyle TEDAŞ'a ücret ödenmemektedir. Bu süreçte TEDAŞ'ın özelleştirmesi tamamlandığında genel aydınlatma ödeme süreçleri aksayacaktır.

7-) TEDAŞ'ın denetim göreviyle ilgili olarak 6446 sayılı Kanunda "*TEDAŞ, belirli dönemler itibarıyla dağıtım şirketleri tarafından gönderilen faturalardaki tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine ilişkin olarak dağıtım şirketleri nezdinde gerekli denetimleri yapar.*" Düzenlemesi yapılmışken, Genel Aydınlatma Yönetmeliğinde; Madde 13-(1) "*TEDAŞ tarafından; "Bakanlıkça onaylanan inceleme ve denetim programları çerçevesinde, dağıtım şirketleri tarafından gönderilen faturalardaki tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine, aydınlatılan bölgenin 6446 sayılı*

Kanunda belirtilen genel aydınlatma bölgelerine dahil olup olmadığına ilişkin dağıtım şirketleri nezdinde gerekli inceleme ve denetimler yapılır.” Madde 14-(2) de “İnceleme ve denetimler sırasında bir dağıtım bölgesindeki OSOS (Otomatik Sayaç Okuma Sistemleri) kapsamında olmayan sayaçların en az % 20’si kapsanacak şekilde inceleme ve denetim heyetince örnekleme usulüyle seçilen sayaçların kaydettiği tüketim miktarları ölçülerek kayıt altına alınır.” Şeklinde düzenleme yapılmış böylece Kanunda TEDAŞ’ın takdirine bırakılan denetim görevi Bakanlıkça onaylanan inceleme ve denetim programlarına bağlanmış ve dağıtım bölgesindeki OSOS kapsamında olmayan sayaçların en az % 20’si kapsanacak şekilde inceleme ve denetim heyetince örnekleme usulüyle seçilen sayaçların kaydettiği tüketim miktarları ölçülerek kayıt altına alınması zorunluluğu getirilmiştir. Bu kapsamda 2016 yılı itibariyle toplam 21 dağıtım şirketinden 19’unda denetim yapılmış ve bunlardan 8 tanesinin kesin denetim raporu tamamlanmıştır. 2016 yılı itibariyle genel aydınlatma kapsamında yaklaşık olarak 189.000 abone, 8.800.000 aydınlatma direği ve 8.100.000 civarında armatör bulunmaktadır. Mevcut personelle bu süreçlerin denetimi ve yönetilmesi ancak uzaktan sayaç okuma sistemlerinin tamamlanması ve merkezi bir sistemle yönetilmesi halinde mümkün olabilecektir.

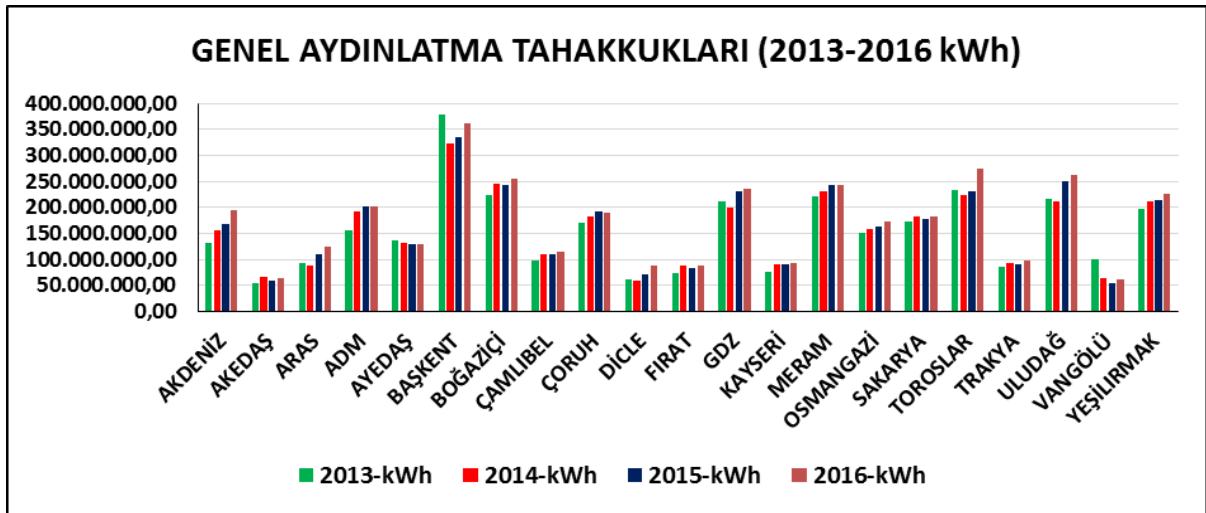
8-)TEDAŞ tarafından her ay Bakanlığa gönderilen dağıtım şirketi bazında tüketim icmalini gösteren tabloda; cari dönem tüketim kWh, cari dönem fatura TL, cari dönem hata, geçmiş dönem hata TL, ödemeye eklenen hata, ve ödemeye esas toplam sütunları bulunmaktadır. Bu tablolar dağıtım şirketleri tarafından yapılan bildirimlerin hata içerebildiğini göstermektedir. Diğer taraftan bir dağıtım şirketi 2015 yılı Kasım ayında genel aydınlatma bedellerine ilişkin bilgilerin sehven gönderildiğini bildirmiş ve bu hata sebebiyle ödeme taleplerinin işleme konulmamasını istemiştir. Bu talep çerçevesinde TEDAŞ ilgili şirketi Kasım 2015 dönemi ödeme tablolarından çıkararak ödeme tablosunu yeniden hazırlamıştır. Bu örnek hem dağıtım şirketi hem de TEDAŞ açısından denetim eksikliğini göstermektedir. Nitekim şirket bildirimde bulunmasa TEDAŞ muhtemelen bildirilen ödemeyi yapacaktı.

9-) TEDAŞ tarafından yapılan denetimlerde 21 dağıtım bölgesinde yıllar itibariyle dağıtım şirketleri tarafından bildirilen tüketim miktarlarının karşılaştırılması yapılmamaktadır. Grafik1 ve Tablo 1 de 2013-2016 yılları Genel Aydınlatma Tahakkukları gösterilmektedir. Bu tahakkukların karşılaştırılmasında; bazı bölgelerde yıllar itibariyle azalma ve artmalar, bazılarında ise düzenli olarak artışlar olduğu görülmektedir. TEDAŞ tarafından düzenlenen 8 adet nihai denetim raporunda bu değişikliklerin kaynağına ve sebeplerine ilişkin bir değerlendirme yapılmadığı görülmüştür. Özellikle düzenli artış olan dağıtım bölgelerinde bu artışın kaynağı; aydınlatma komisyonları kararları çerçevesinde incelenmeli ve sonuçları analiz

edilmelidir.

Tablo 2’ de görüleceği üzere, 2016 yılında ülke genelinde, “Genel Aydınlatma” bedeli olarak dağıtım şirketlerine 1.354.062.255,60- TL ödenmiştir. Bunun 1.068.653.623,09- TL si Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesinden ödenmiş kalan 285.408.632,51-TL’si belediyeler ve il özel idareleri paylarından kaynakta kesinti yapılarak ödenmiştir. Bakanlık, belediyeler ve il özel idareleri bütçesinde çok önemli bir yer tutan bu ödemenin tarafları, ödenme işlemleri ve denetim süreçleri itibariyle yeniden değerlendirilerek mevzuat değişikliği yapılması gerekmektedir.

Tablo 2: 2013-2016 Genel Aydınlatma Tahakkuklarını Gösterir Grafik

Tablo 3: 2013-2016 Genel Aydınlatma Tahakkukları Tablosu

ŞİRKET ADI	2013-kWh	2014-kWh	2015-kWh	2016-kWh	G. TOPLAM
AKDENİZ	132.187.916,52	155.720.170,51	168.465.648,15	193.820.146,23	650.193.881,41
AKEDAŞ	53.378.152,34	66.330.379,82	59.430.948,27	63.661.917,14	242.801.397,57
ARAS	94.039.207,90	88.841.810,72	110.965.999,09	124.517.088,00	418.364.105,71
ADM	156.810.381,00	191.851.055,00	201.474.037,00	202.287.268,00	752.422.741,00
AYEDAŞ	136.387.327,70	131.678.983,85	130.405.676,67	128.249.623,06	526.721.611,27
BAŞKENT	379.919.714,88	322.391.577,89	335.848.660,38	361.036.665,10	1.399.196.618,25
BOĞAZİÇİ	223.790.948,89	244.341.405,28	242.091.006,13	256.158.506,61	966.381.866,91
ÇAMLİBEL	97.480.344,26	111.031.934,78	109.195.613,38	113.611.311,20	431.319.203,62
ÇORUH	171.121.590,00	182.922.549,00	192.315.172,00	189.080.651,00	735.439.962,00
DİCLE	60.529.857,93	59.697.998,72	69.921.799,00	87.091.811,00	277.241.466,64
FIRAT	72.379.487,00	88.199.482,00	83.144.648,00	88.564.954,00	332.288.571,00
GDZ	210.945.147,57	198.347.831,00	230.339.094,00	234.763.371,00	874.395.443,57
KAYSERİ	75.676.159,96	89.472.736,38	91.227.759,64	92.956.800,80	349.333.456,78
MERAM	221.420.363,00	231.114.760,00	243.303.401,78	242.565.165,00	938.403.689,78
OSMANGAZİ	151.956.220,84	158.411.320,16	163.773.031,76	172.069.716,22	646.210.288,99
SAKARYA	171.936.710,41	182.242.895,68	177.125.400,31	182.112.051,90	713.417.058,30
TOROSLAR	234.499.265,00	223.729.962,94	232.062.671,39	274.034.008,35	964.325.907,68
TRAKYA	85.914.447,49	93.537.448,24	89.812.085,35	97.196.338,75	366.460.319,82
ULUDAĞ	215.811.167,92	210.713.534,23	250.235.057,79	262.480.704,14	939.240.464,09
VANGÖLÜ	100.709.581,28	63.454.358,00	52.892.018,00	62.105.141,00	279.161.098,28
YEŞİLIRMAK	196.887.953,10	212.021.132,67	214.126.659,27	227.167.312,25	850.203.057,30
Genel Toplam	3.243.781.945,00	3.306.053.326,87	3.448.156.387,36	3.655.530.550,74	13.653.522.209,98

Tablo 4: 2016 Genel Aydınlatma Ödemeleri Tablosu

2016 YILI GENEL AYDINLATMA ÖDEMELERİ (01.01.2016-31.12.2016)				
ŞİRKET ADI	BAKANLIK	MALİYE	İLBANK	TOPLAM
AKDENİZ EDAŞ	56.556.708,26	2.887.390,58	10.787.566,95	70.231.665,79
AKEDAŞ	19.685.504,51	536.020,64	5.870.761,89	26.092.287,04
ARAS EDAŞ	36.488.187,19	0,00	9.873.584,33	46.361.771,52
ADM EDAŞ	55.111.540,23	3.756.599,50	10.608.278,98	69.476.418,71
AYEDAŞ	37.891.272,28	1.284.233,18	15.266.215,22	54.441.720,68
BAŞKENT EDAŞ	109.632.432,60	6.029.340,92	24.107.611,49	139.769.385,01
BOĞAZIÇI EDAŞ	72.375.500,00	2.777.923,60	20.395.188,05	95.548.611,65
ÇAMLIBEL EDAŞ	38.638.428,63	0,00	8.584.142,91	47.222.571,54
ÇORUH EDAŞ	54.404.715,50	0,00	8.375.058,38	62.779.773,88
DİCLE EDAŞ	26.482.136,44	1.034.230,84	8.213.211,72	35.729.579,00
FIRAT EDAŞ	26.097.715,80	7.769,49	6.816.910,89	32.922.396,18
GEDİZ EDAŞ	65.780.869,74	1.058.555,60	15.704.447,63	82.543.872,97
KCTAŞ	26.219.213,31	371.430,57	6.761.475,15	33.352.119,03
MERAM EDAŞ	70.956.647,68	1.152.465,86	17.419.761,96	89.528.875,50
OSMANGAZİ EDAŞ	51.038.334,10	223.195,58	12.513.605,36	63.775.135,04
SAKARYA EDAŞ	51.423.795,05	1.528.904,21	9.415.688,37	62.368.387,63
TOROSLAR EDAŞ	85.131.114,84	3.926.537,62	21.381.625,97	110.439.278,43
TRAKYA EDAŞ	28.177.826,00	1.602.990,72	6.273.863,18	36.054.679,90
ULUDAĞ EDAŞ	73.204.068,45	534.090,82	17.959.066,57	91.697.225,84
VANGÖLÜ EDAŞ	17.886.937,82	40.489,89	6.348.905,55	24.276.333,26
YEŞİLIRMAK EDAŞ	65.470.674,66	1.615.251,78	12.364.240,56	79.450.167,00
TOPLAM	1.068.653.623,09	30.367.421,40	255.041.211,11	1.354.062.255,60

Kamu idaresi cevabında; “AÇIKLAMA-1:

-6446 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesi ile 2015/8317 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına göre, ilgili konular kapsamında gerekli mevzuat çalışmalarını müteakip Bakanlığımızca gerekli işlemler tesis edilecektir.

AÇIKLAMA-2:

-6446 sayılı Kanunun “Amaç” Başlıklı 1 inci maddesinde “ Bu Kanunun amacı; elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren,

mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının sağlanmasıdır.” hükmü bulunmakta,

“Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde ise “Bu Kanun; elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı, toptan veya perakende satışı, ithalat ve ihracatı, piyasa işletimi ile bu faaliyetlerle ilişkili tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini kapsar.” ifadesi bulunmaktadır.

Ayrıca,

“Tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında

“a) Bağlantı anlaşması: Bir üretim şirketi, dağıtım şirketi ya da tüketicinin iletim sistemine ya da dağıtım sistemine bağlantı yapması için yapılan genel ve özel hükümleri içeren anlaşmayı,

...d) Dağıtım sistemi: Bir dağıtım şirketinin, lisansında belirlenmiş dağıtım bölgesinde işlettiği elektrik dağıtım tesisleri ve şebekesini,

e) Dağıtım şirketi: Belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımı ile iştigal eden tüzel kişiyi,

...1) Genel aydınlatma: Otoyollar ve özelleştirilmiş erişme kontrollü karayolları hariç, kamunun genel kullanımına yönelik bulvar, cadde, sokak, alt-üst geçit, köprü, meydan ve yaya geçidi gibi yerler ile halkın ücretsiz kullanımına açık ve kamuya ait park, bahçe, tarihî ve ören yerlerinin aydınlatılması ile trafik sinyalizasyonunu..ifade eder.”

ibareleri yer almaktadır.

Bunlara ek olarak Kanunun Geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında genel aydınlatma ödemelerinin hangi kurum ya da kuruluşlarca yapılacağı da belirtilmiştir.

Bu noktada 6446 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen maddeleri doğrultusunda genel aydınlatmaya ilişkin aboneliklerin dağıtım şirketi ve ilgili kamu kurum, kuruluşlarınca (belediyeler, il özel idareleri) yapıldığı ve söz konusu ödemelerin bu abonelikler kapsamında Geçici 6 ncı madde ile Genel Aydınlatma Yönetmeliği ve Tebliği kapsamında yapılmaktadır.

Ayrıca 17.05.2013 tarih ve 7260 sayılı yazımız ile konu hakkında İçişleri Bakanlığına görüş sorulmuş olup, İçişleri Bakanlığının 24.06.2013 tarih ve 5953 sayılı yazısıyla, Yönetmelik ve Tebliğ hakkındaki görüşleri Bakanlığımıza bildirilmiştir.

AÇIKLAMA-3 ve 4:

Genel Aydınlatma Yönetmeliğinin “Bağlantı yükümlülüğü” başlıklı 8 inci maddesinde “ (1) Bu Yönetmelik kapsamında yeni yerlerin aydınlatılması için sorumlu kişilerce, 6 ncı madde hükümleri dikkate alınarak hazırlanan ve onaylanan projelere göre müstakil bağlantı noktası tesis edilir ve ilgisine göre belediye, il özel idaresi veya ilgili kamu kuruluşu ile dağıtım

şirketi arasında bağlantı anlaşması yapılır. Tarafların bağlantı anlaşmasını imzalamaktan imtina etmesi durumunda konu aydınlatma komisyonu tarafından çözülür. Hükmü kapsamında mutlaka bağlantı anlaşması yaptırılır.

(2) Dağıtım şirketi ile ilgisine göre belediye, il özel idaresi veya ilgili kamu kuruluşunun bağlantı anlaşması yapmaması durumunda yeni inşa edilen aydınlatma tesisinin kabulü yapılmaz ve enerji verilmez...” hükmüne göre bağlantı anlaşmaları ilgili kurum ve kuruluşlar ile dağıtım şirketleri arasında yapılmaktadır.

Aynı Yönetmeliğin “Ödeme bilgisi” başlıklı 17 nci maddesinde “(1) Genel aydınlatma kapsamında tanımlanan yerlere ilişkin aydınlatma bedellerinin iller bazında belediye ve il özel idare bilgilerini içerecek şekilde her fatura tahakkuk dönemi için dağıtım şirketlerine ödenmesi ile,

(2) Bu amaçla belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılacak kesinti ve il özel idareleri payından yapılacak kesintiye ilişkin işlemler

Bakanlık tarafından hazırlanacak tebliğ ile belirlenir.” ifadeleri yer almakta kesinti işlemlerine ilişkin yapılacak olan hususlar, Tebliğde yer aldığı şekilde uygulanmaktadır.

Genel Aydınlatma Tebliğinin “Ödemenin yapılması” başlıklı 10 uncu maddesinde ise ilgili belediyeler ve il özel idarelerinden genel aydınlatma kapsamında genel bütçe vergi gelirlerinden yapılacak kesintilere ilişkin hususlar ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

AÇIKLAMA-5:

6446 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrası ile 2014/6784 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında, genel aydınlatma kapsamında belediye ve il özel idarelerinin genel bütçe vergi gelirlerinden yapılacak kesinti dilimleri belirlenmiştir.

Genel Aydınlatma Yönetmeliğinin “Bağlantı yükümlülüğü” başlıklı 8 inci maddesinde “ (1) Bu Yönetmelik kapsamında yeni yerlerin aydınlatılması için sorumlu kişilerce, 6 ncı madde hükümleri dikkate alınarak hazırlanan ve onaylanan projelere göre müstakil bağlantı noktası tesis edilir ve ilgisine göre belediye, il özel idaresi veya ilgili kamu kuruluşu ile dağıtım şirketi arasında bağlantı anlaşması yapılır. Tarafların bağlantı anlaşmasını imzalamaktan imtina etmesi durumunda konu aydınlatma komisyonu tarafından çözülür.

(2) Dağıtım şirketi ile ilgisine göre belediye, il özel idaresi veya ilgili kamu kuruluşunun bağlantı anlaşması yapmaması durumunda yeni inşa edilen aydınlatma tesisinin kabulü yapılmaz ve enerji verilmez...” hükümlerince bağlantı anlaşmaları ilgili kurum ve kuruluşlar ile dağıtım şirketleri arasında yapılmaktadır. Bunlara ek olarak Aynı Yönetmeliğin “Komisyonun oluşumu” başlıklı 9 uncu maddesi, “Komisyonun çalışması” başlıklı 10 uncu maddesi,

“Komisyon kararlarının takibi” başlıklı 11 ve “Komisyonun hak ve yükümlülükleri” başlıklı 12 nci maddelerince de aydınlatma komisyonları kamu yararı gözeterek Genel Aydınlatma tesislerinin yapılıp yapılmaması ve tesislerin yapılacağı yerin uygun olup olmadığına karar vermektedirler.

Ayrıca, Genel aydınlatma Tebliğinin “Faturaların ve icmalllerinin düzenlenmesi” başlıklı 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında “Dağıtım şirketi tarafından düzenlenen faturalar ilgisine göre belediyeler ve il özel idarelerinin onayına sunulur. Faturaların tebliği tarihinden itibaren bir hafta içinde itiraz edilmeyen faturalar onaylanmış sayılarak onaylı fatura bilgileri dağıtım şirketi tarafından TEDAŞ’a iletilir.” ifadesi kapsamında da ilgili belediyeler ve il özel idarelerinin fatura kontrol ve itiraz yetkileri bulunmaktadır.

AÇIKLAMA-6:

-6446 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında genel aydınlatma denetimlerinin TEDAŞ tarafından yapılacağı hükme bağlanmıştır.

-Ayrıca 25.04.2017 tarih ve 2800 sayılı Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yazısı ve ekinde bulunan Özelleştirme Yüksek kurulunun 25.04.2017 tarih ve 2017-12 sayılı kararına istinaden TEDAŞ Genel Müdürlüğü Özelleştirme kapsamından çıkartılarak eski statüsüne iadesine karar verilmiştir. Bu durumda

Genel aydınlatma denetimleri sürecinde TEDAŞ’a ücret ödenmesine ilişkin herhangi bir bütçe ayrılmamıştır. Konu hakkında mevzuat düzenlemesi yapılması gerektiği düşünülmektedir.

AÇIKLAMA-7:

- 6446 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında genel aydınlatma denetim ve kontrollerin TEDAŞ tarafından yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Genel Aydınlatma Yönetmeliğinin “Uzaktan okuma” başlıklı 20 nci maddesinin birinci fıkrasında “ Genel aydınlatma tesislerine ilişkin olarak otomatik sayaç okuma sistemi (OSOS), dağıtım şirketlerince ya da ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca tesis edilir ve işletilir. Kullanılacak sayaçlar, yük profili alma özelliğine sahip ve OSOS uyumlu olmalıdır. Bu işlemler, EPDK tarafından yürürlüğe konulan Otomatik Sayaç Okuma Sistemlerinin Kapsamına ve Sayaç Değerlerinin Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar uyarınca dağıtım şirketlerince gerçekleştirilir.” hükmü bulunmaktadır. Bu bağlamda OSOS sistemine entegre olan sayaç oranı %90’lar seviyesindedir.

AÇIKLAMA-8:

- 6446 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında genel

aydınlatma denetim ve kontroller TEDAŞ tarafından yapılmaktadır.

Genel Aydınlatma Yönetmeliğinin 19 uncu maddesi “ (1) TEDAŞ, belirli dönemler itibarıyla dağıtım şirketleri tarafından gönderilen faturalardaki tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine ilişkin olarak dağıtım şirketleri nezdinde gerekli denetimleri yapar.

(2) Yapılan denetimler sonucunda dağıtım şirketine fazla ödeme yapıldığının tespit edilmesi halinde, TEDAŞ hatalı fatura, düzeltilmiş fatura ve hata gerekçesini Bakanlığa bildirir...” hükümleri bulunmaktadır.

Genel Aydınlatma Tebliğinin 5 inci maddesi kapsamında dağıtım şirketleri tarafından fatura ve fatura icmallere ilişkin gerekli düzenlemeleri yapılır ve icmali düzenleyen, kontrol eden ve onaylayan kişilerin ve şirketi temsile yetkili oldukları hususu yönetim kurulunca tescil edilmek üzere ticaret sicil memurluğuna bildirilen, şirkette en üst seviyede yetkiye haiz iki kişinin adı, soyadı, unvanı, imzası ve firma kaşesi bulunur.

Ayrıca aynı Tebliğin “Faturaların kontrolü” başlıklı 7 nci maddesi ile “İtiraza konu faturalar” başlıklı 8 inci maddesinde TEDAŞ tarafından faturaların kontrolü, iptal edilmesi gereken faturalara ilişkin hususlar belirtilmiş olup, her cari dönemde bu kontrollerin yapıldığı ve ilgili tabloya eklendiği bilinmektedir.

10.03.2017 tarih ve 7388 sayılı yazımız ile de 2017 yılı içerisinde önerileriniz de dikkate alınarak genel aydınlatma denetimlerinin tamamlattırılması,

Genel Aydınlatma fatura ve icmallerin kontrolüne ilişkin, 29.01.2016 tarih ve 2619, 13.03.2017 tarih ve 7589 sayılı yazılarımız ile dağıtım şirketlerince TEDAŞ’a gönderilen genel aydınlatma fatura icmallерinin incelenmesi ve kontrolü esnasında kullanmış olduğunuz sistemde olması muhtemel aksaklıkların giderilmesi açısından sisteminizdeki yazılım ve donanımların yeterli olup olmadığı konularının tekrar gözden geçirilmesi ve genel aydınlatma ödemelerine ilişkin sürecin sağlıklı işleyebilmesi açısından gerekli tedbirlerin alınması,

hususları hakkında TEDAŞ Genel Müdürlüğüne Bakanlığımız tarafından yazı yazılmıştır.

AÇIKLAMA-9:

- 2009 yılında Türkiye genelinde, 31 Milyon abone var iken aydınlatma tüketimi yaklaşık olarak 3,64 milyar kWh olup, 2016 yılında ise abone sayısı artarak yaklaşık 39 milyona ulaşmış ve söz konusu aydınlatma tüketimi ise 3,65 milyar kWh olmuştur. Aşağıda verilen tabloya bakıldığında ise 2009 yılında kişi başına düşen aydınlatma tüketimi 117.63 kWh iken 2016 yılı sonu itibarıyla 93,90 kWh’a düşmüştür. -Aydınlatma komisyonlarında alınan kararlar,

6446 sayılı Kanununun Geçici 6 ncı maddesi, Genel Aydınlatma Yönetmeliğinin “Komisyonun hak ve yükümlülükleri” başlıklı 12 nci maddesi kapsamında alınmaktadır.

Sonuç olarak, yukarıda verilen 9 maddeye ilişkin cevaplarımıza ek olarak,

-6446 sayılı Kanununun Geçici 6 ncı maddesi ile 2015/8317 sayılı Bakanlar Kurulu Kararını müteakip Bakanlığımızca gerekli işlemlerin tesis edileceği ve ilgili konular kapsamında gerekli mevzuat çalışmaları devam etmektedir.

-6446 sayılı Kanununun Geçici 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında genel aydınlatma denetim ve kontroller TEDAŞ tarafından yapıldığı, buna ek olarak 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa geçici 17’nci madde ilave edilerek "Dağıtım şirketi, dağıtım bölgesinde ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde otoyollar hariç, kamunun genel kullanımına yönelik cadde ve sokak aydınlatmasından ve bunlara ait gerekli ölçüm sistemlerinin tesis edilmesi ve işletilmesinden sorumludurlar. Bu tür aydınlatmaya ve trafik sinyalizasyonlarına ait tüketim giderleri, 01.01.2009 ile 31.12.2015 tarihleri arasındaki dönem için Hazine Müsteşarlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır." hükmü ile 2009-2015 dönemleri arasında 4628 sayılı Kanuna dayanılarak EPDK tarafından hazırlanan Yönetmelik ile Hazine Müsteşarlığınca hazırlanan Usul ve Esaslar kapsamında TEDAŞ tarafından yürütülmekte iken denetim ve kontrol hizmetleri 6446 sayılı Kanuna yayımlandıktan sonra Bakanlığımız döneminde de aynı şekilde devam etmektedir.” Denilmiştir.

Sonuç olarak,

1-6446 sayılı Kanununun Geçici 6 ncı maddesi ile 2015/8317 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına göre, ilgili konular kapsamında gerekli mevzuat çalışmalarını müteakip Bakanlık tarafından gerekli işlemlerin tesis edileceği ifade edilmiştir. Bu düzenlemenin 31.12.2017 tarihinden önce tamamlanması gerekir.

2- 6446 sayılı Kanunun açıklamada belirtilen maddeleri doğrultusunda genel aydınlatmaya ilişkin aboneliklerin dağıtım şirketi ve ilgili kamu kurum, kuruluşlarınca (belediyeler, il özel idareleri) yapıldığı ve söz konusu ödemelerin bu abonelikler kapsamında Geçici 6 ncı madde ile Genel Aydınlatma Yönetmeliği ve Tebliği kapsamında yapıldığı söylenmektedir. Ancak bulguda da ifade edildiği üzere 5393 sayılı Belediye Kanununda, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununda ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununda genel aydınlatmayla ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. Bir başka ifadeyle bu idarelerin görev, yetki ve giderleri arasında genel aydınlatmayla ilgili bir düzenlemede bulunulmamıştır.

3/4- Bulguda “27.07.2013 tarih ve 28720 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Genel Aydınlatma Yönetmeliği’nde de belediyeler ve il özel idarelerine görev, yetki ve sorumluluk

verilmemiştir.” Denilmiştir. Kamu idaresi tarafından yapılan açıklamada Genel Aydınlatma Yönetmeliğinin 8 ve 17 ‘nci maddeleri çerçevesinde işlem tesis edildiği ifade edilmiştir. Anılan yönetmeliğin 8’inci maddesi;

“MADDE 8 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında yeni yerlerin aydınlatılması için sorumlu kişilerce, 6 ncı madde hükümleri dikkate alınarak hazırlanan ve onaylanan projelere göre müstakil bağlantı noktası tesis edilir ve ilgisine göre belediye, il özel idaresi veya ilgili kamu kuruluşu ile dağıtım şirketi arasında bağlantı anlaşması yapılır. Tarafların bağlantı anlaşmasını imzalamaktan imtina etmesi durumunda konu aydınlatma komisyonu tarafından çözülür.

(2) Dağıtım şirketi ile ilgisine göre belediye, il özel idaresi veya ilgili kamu kuruluşunun bağlantı anlaşması yapmaması durumunda yeni inşa edilen aydınlatma tesisinin kabulü yapılmaz ve enerji verilmez.

(3) Genel aydınlatma tesisinin bağlantı noktasından, genel aydınlatma amacı dışında enerji verilemez. Ancak, teknik nedenlerle müstakil bağlantı noktası tesis edilemeyen ve genel aydınlatma hat veya tesislerinden beslenen ışıklı reklam veya ilan panosu ve benzerlerine ait aydınlatma giderleri genel aydınlatmaya ilişkin tahakkuk hesaplarına dâhil edilmez.” Şeklinde olup bu maddede önceden yapılmış mevcut aydınlatma tesisleriyle ilgili bir düzenleme olmayıp, yeni yerlerin aydınlatılmasıyla sınırlı olarak ve dağıtım şirketi ile ilgisine göre belediye, il özel idaresi veya ilgili kamu kuruluşunun bağlantı anlaşması yapmaması durumunda yeni inşa edilen aydınlatma tesisinin kabulünün yapılmayacağına yönelik düzenleme yapılmıştır. Görüldüğü üzere bu maddede belediyeler ve il özel idarelerine dağıtım şirketleriyle bağlantı –abonelik-anlaşması yapılmasına yönelik emredici ve düzenleyici bir düzenleme de yoktur. Yeni tesislere ilgililer abone olursa elektrik verilecek aksi halde elektrik verilmeyecektir. Genel aydınlatma bir kamu hizmeti ve göreviyse ilgililerin inisiyatifine bırakılmadan kamu gücüyle işlemin tekemmül ettirilmesi gerekir.

Yönetmelik’in 17’nci maddesinde;

“MADDE 17 – (1) Genel aydınlatma kapsamında tanımlanan yerlere ilişkin aydınlatma bedellerinin iller bazında belediye ve il özel idare bilgilerini içerecek şekilde her fatura tahakkuk dönemi için dağıtım şirketlerine ödenmesi ile,

(2) Bu amaçla belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılacak kesinti ve il özel idareleri payından yapılacak kesintiye ilişkin işlemler

Bakanlık tarafından hazırlanacak tebliğ ile belirlenir.” Şeklindeki düzenlemede de belediyeler ve il özel idarelerine görev, yetki ve sorumluluk verilmemiştir. Aydınlatma giderlerinin abonesi belediye ve il özel idareleri yapılmak suretiyle muhatap ve sorumlular tespit edilerek, fiili uygulama tebliğ çerçevesinde yürütülmektedir;

5- Belediyeler ve il özel idareleri kaynaktan yapılan kesintiler sebebiyle doğrudan muhatap olmadıkları ve yönetemedikleri bir görevin giderlerini ödemektedirler.

6/7- Bulguda “TEDAŞ 02.04.2004 tarih ve 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmış bir şirkettir. Personel ve teknik donanım olarak genel aydınlatma giderlerinin kontrolünün yapılmasında ciddi sorunlar bulunmaktadır. Dağıtım şirketlerine yaptığı ödemeler ve denetim faaliyetleri sebebiyle TEDAŞ’a ücret ödenmemektedir. Bu süreçte TEDAŞ’ın özelleştirmesi tamamlandığında genel aydınlatma ödeme süreçleri aksayacaktır.” Tespitleri yapılmıştır. Kamu idaresi tarafından yapılan açıklamada “25.04.2017 tarih ve 2800 sayılı Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yazısı ve ekinde bulunan Özelleştirme Yüksek kurulunun 25.04.2017 tarih ve 2017-12 sayılı kararına istinaden TEDAŞ Genel Müdürlüğü Özelleştirme kapsamından çıkartılarak eski statüsüne iadesine karar verilmiştir.” Denilmiştir. TEDAŞ’ın özelleştirme kapsamından çıkarılması genel aydınlatma işlemlerinin sağlıklı yürütülmesi açısından olumlu bir gelişme olarak görülmüştür. Diğer taraftan bu aşamada personel ve teknik donanım açısından genel aydınlatma giderlerinin kontrolünün yapılmasında yaşanan ciddi sorunlar varlığını devam ettirmektedir. Mevcut personelle bu süreçlerin denetimi ve yönetilmesi ancak uzaktan sayaç okuma sistemlerinin tamamlanması ve merkezi bir sistemle yönetilmesi halinde mümkün olabilecektir.

8- Kamu İdaresinin cevabında “10.03.2017 tarih ve 7388 sayılı yazımız ile 2017 yılı içerisinde önerileriniz de dikkate alınarak genel aydınlatma denetimlerinin tamamlattırılması, ...hususları hakkında TEDAŞ Genel Müdürlüğüne Bakanlığımız tarafından yazı yazılmıştır.” Denilmektedir. Bu yazının, TEDAŞ’ın denetim eksikliğini gidermesine olumlu katkı yapacağı değerlendirilmiştir.

9- Kamu İdaresinin cevabındaki “6446 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesi ile 2015/8317 sayılı Bakanlar Kurulu Kararını müteakip Bakanlığımızca gerekli işlemlerin tesis edileceği ve ilgili konular kapsamında gerekli mevzuat çalışmaları devam etmektedir.” İfadesinden, Bakanlık, belediyeler ve il özel idareleri bütçesinde çok önemli bir yer tutan bu ödemenin tarafları, ödenme işlemleri ve denetim süreçleri itibariyle yeniden değerlendirilerek mevzuat değişikliği yapılması ihtiyacının kabul edildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Öneri:

Bakanlık, belediyeler ve il özel idareleri bütçesinde çok önemli bir yer tutan bu ödemenin tarafları, ödenme işlemleri ve denetim süreçleri itibariyle yeniden değerlendirilerek mevzuat değişikliği yapılması,

TEDAŞ özelleştirme sürecinden çıkarıldığından bir kamu hizmeti olan genel aydınlatma hususunda Türkiye genelinde dağıtım şirketi olarak TEDAŞ'ın yetkili kılınması,

Uzaktan sayaç okuma sistemlerinin tamamlanması ve merkezi bir sistemle yönetilmesi için gereken yatırımların ivedilikle yapılması,

Önerilir.

8. EKLER

Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 20.0		Adı : ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI		Yıl : 2016	
AKTİF HESAPLAR		N Yılı 2016	PASİF HESAPLAR		N Yılı 2016
1 DÖNEN VARLIKLAR		117.407.181,25	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		245.294.569,07
10 HAZIR DEĞERLER		14.403.812,04	32 FAALİYET BORÇLARI		37.386.704,86
101 ALINAN ÇEKLER HESABI		79.185,00	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI		126.778,54
102 BANKA HESABI		8.076,34	325 NAKIT TALEP VE TAHSİSLERİ HESABI		37.259.926,32
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)		-3,93	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR		207.312.082,21
104 PROJE ÖZEL HESABI		14.335.268,63	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI		173.038.056,11
106 DÖVİZ GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)		-18.714,00	333 EMANETLER HESABI		34.274.026,10
12 FAALİYET ALACAKLARI		7.738.804,89	39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		595.782,00
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI		4.599.909,22	397 SAYIM FAZLALARI HESABI		595.782,00
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI		3.125.884,78	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		16.058.107,06
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI		13.010,89	43 DİĞER BORÇLAR		1.145,00
13 KURUM ALACAKLARI		88.796.679,71	430 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI		1.145,00
132 KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI		88.796.679,71	47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		16.056.962,06
14 DİĞER ALACAKLAR		997.536,17	472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI		16.056.962,06
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI		997.536,17	5 ÖZ KAYNAKLAR		-105.009.410,00
15 STOKLAR		1.362.049,96	50 NET DEĞER		140.881.677,61
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI		1.362.049,96	500 NET DEĞER HESABI		140.881.677,61
16 ÖN ÖDEMELER		4.108.298,48	51 DEĞER HAREKETLERİ		2.717.357.840,92
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI		3.418.656,92	519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI		2.717.357.840,92
165 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI		689.641,56	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI		13.157.488,05
2 DURAN VARLIKLAR		38.936.084,88	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI		13.157.488,05
23 KURUM ALACAKLARI		32.049.940,01	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI		-2.329.659.509,50
232 KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI		32.049.940,01	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)		-2.329.659.509,50
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR		6.886.144,87	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI		-646.746.907,08
252 BİNALAR HESABI		182.864,00	591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)		-646.746.907,08
253 TESIS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI		4.921.655,86			
254 TAŞITLAR HESABI		4.834.924,83			
255 DEMİRBAŞLAR HESABI		23.570.613,72			
257 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)		-29.039.645,54			
258 YAPILMAMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI		2.415.932,00			
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR		0,00			
260 HAKLAR HESABI		11.626.861,17			
268 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)		-11.626.861,17			
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR		0,00			
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR		50.517,88			
299 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)		-50.517,88			
AKTİF TOPLAMI		156.343.266,13	PASİF TOPLAMI		156.343.266,13

20/02/2017 11:02

Sayfa 1 / 2

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 20.0	Adı : ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	Yıl : 2016
Bilanço Dipnotları :		
906 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN KULLANILACAK ÖDENEKLER H	689.641,56	
907 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN ÖDENEKLER HESABI	689.641,56	
910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	109.974.054,95	
911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	109.974.054,95	
920 GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	15.037.196,12	
921 GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	15.037.196,12	
948 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAKLAR HESABI	2.211.334,81	
949 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAK EMANETLERİ HES	2.211.334,81	

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 20.0			Adı : ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI			Yılı : 2016		
Ekonomik Kodlar	GİDERİN TÜRÜ		Cari Yıl (N)	Ekonomik Kodlar	GELİRİN TÜRÜ		Cari Yıl (N)	
630		GİDERLER HESABI	1.511.410.914,28	600		GELİRLER HESABI	864.664.007,20	
630	01	Personel Giderleri	78.515.525,25	600	01	Vergi Gelirleri	21.111.738,17	
630	01	01 Memurlar	71.071.621,46	600	01	01 Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	6.865.462,37	
630	01	02 Sözleşmeli Personel	894.335,08	600	01	03 Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	2.130.781,87	
630	01	03 İşçiler	5.694.339,23	600	01	05 Damga Vergisi	12.115.493,93	
630	01	04 Geçici Personel	671.067,81	600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	407.546.414,70	
630	01	05 Diğer Personel	184.181,67	600	03	01 Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	407.331.594,34	
630	02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	13.226.779,80	600	03	06 Kira Gelirleri	214.820,36	
630	02	01 Memurlar	11.855.945,14	600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	18.458.192,82	
630	02	02 Sözleşmeli Personel	169.424,74	600	04	01 Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	18.429.116,53	
630	02	03 İşçiler	1.098.809,16	600	04	03 Diğer İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	26.525,39	
630	02	04 Geçici Personel	102.600,76	600	04	04 Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışla	2.550,90	
630	03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.106.932.199,46	600	05	Diğer Gelirler	407.991.013,77	
630	03	02 Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.070.844.094,10	600	05	01 Faiz Gelirleri	10.055,55	
630	03	03 Yolluklar	5.548.889,64	600	05	02 Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	19.151.988,94	
630	03	04 Görev Giderleri	488.658,53	600	05	03 Para Cezaları	22.585.805,19	
630	03	05 Hizmet Alımları	29.024.107,48	600	05	09 Diğer Çeşitli Gelirler	366.237.164,09	
630	03	06 Temsil ve Tanıtma Giderleri	550.462,17	600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	2.244.197,91	
630	03	07 Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım	406.815,90	600	11	01 Döviz Mevcudunun Değerlenmesinde Oluşan Olumlu Kur	2.244.197,91	
630	03	08 Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	69.171,64	600	25	Kamu İd Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan VEİEd Gel	7.312.449,83	
630	05	Cari Transferler	111.104.573,96	600	25	01 Gen BütKap Kamu İdBedelsiz Olarak Al Mali Olmayan VEİEd Gel	7.312.449,83	
630	05	02 Hazine Yardımları	91.070.850,00			NET GELİR TOPLAMI :	864.664.007,20	
630	05	03 Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	1.024.408,26					
630	05	04 Hane Halkına Yapılan Transferler	16.016.182,46					
630	05	06 Yurtdışına Yapılan Transferler	2.993.133,24					
630	07	Sermaye Transferleri	155.348.000,00					
630	07	01 Yurtiçi Sermaye Transferleri	155.348.000,00					
630	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	457.826,65					
630	11	01 Döviz Mevcudunun Değerlenmesinde Oluşan Olumsuz Ku	457.826,65					
630	12	Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	17.536.823,05					
630	12	01 Vergi Gelirlerinin Ret ve İadesinden Kaynaklan	2.560.186,08					

20/02/2017 11:02

Sayfa 1 / 3

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 20.0				Adı : ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI		Yılı : 2016			
Ekonomik Kodlar			GİDERİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)	Ekonomik Kodlar			GELİRİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)
630	12	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin Ret ve İadesinde	1.068,90					
630	12	05	Diğer Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Gid	14.975.568,07					
630	13		Amortisman Giderleri	6.847.229,47					
630	13	01	Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	4.803.677,22					
630	13	02	Maddi Olmayan Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	2.043.552,25					
630	14		İlk Madde ve Malzeme Giderleri	2.093.434,83					
630	14	01	Kırtasiye Malzemeleri	1.682.981,09					
630	14	02	Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzeme	4.175,20					
630	14	03	Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	3.923,42					
630	14	04	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	19.062,99					
630	14	05	Temizleme Ekipmanları	19.409,53					
630	14	06	Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiye Malzemeleri	66.967,98					
630	14	07	Yiyecek	3.079,59					
630	14	08	İçecek	14.113,11					
630	14	10	Zirai Maddeler	23.050,12					
630	14	12	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	103.014,41					
630	14	13	Yedek Parçalar	78.055,70					
630	14	14	Nakil Vasıtaları Lastikleri	19.961,10					
630	14	15	Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	25.493,90					
630	14	99	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	30.146,69					
630	15		Karşılık Giderleri	8.499.614,58					
630	15	04	Kıdem Tazminatı Karşılıkları	8.499.614,58					
630	20		Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	37.658,15					
630	20	02	Kişilerden Alacaklardan Silinenler	37.658,15					
630	25		Kamu İd Bedelsiz Ol Devr Mali Olmayan Varlıklardan Kay Gid	6.411.673,57					
630	25	01	Genel Bütçeye Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Dev Var KayGid	6.411.673,57					
630	30		Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	4.399.575,29					
630	30	06	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	4.399.575,29					
630	99		Diğer Giderler	0,22					
630	99	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Giderler	0,22					

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 20.0	Adı : ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	Yılı : 2016
-------------------	---	-------------

Ekonomik Kodlar	GİDERİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)	Ekonomik Kodlar	GELİRİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)
GİDERLER TOPLAMI :		1.511.410.914,28			

GİDERLER TOPLAMI (A)	1.511.410.914,28				
GELİRLER TOPLAMI (B)	864.664.007,20				
İNDİRİM ;İADE;İSKONTO TOPLAMI (C)	0,00	NET GELİR (D= B- C)	864.664.007,20	FAALİYET SONUCU D- A	-646.746.907,08

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

**ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI**

2016 YILI

PERFORMANS DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. ÖZET.....	53
2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	53
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	54
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	54
5. GENEL DEĞERLENDİRME	55
6. DENETİM BULGULARI.....	56

1. ÖZET

Bu rapor, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının performans denetimi sonuçlarını içermektedir.

6085 sayılı Kanununun 36 ncı maddesi uyarınca, Sayıştay “*hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilen denetim*” olarak tanımlanan performans denetimini yapmakla görevli ve yetkilidir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının hedef ve göstergeleriyle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının değerlendirmesini sağlamak amacıyla aşağıdakiler denetlenmiştir:

- 2015-2019 dönemine ait Stratejik Plan,
- 2016 yılı Performans Programı,
- 2016 yılı İdare Faaliyet Raporu ve
- Faaliyet sonuçları ölçümü yapan veri kayıt sistemleri.

Yapılan inceleme sonucunda Bakanlığın 2015–2019 dönemine ait Stratejik Planını zamanında hazırlayarak, mevzuata uygun şekilde yayımladığı görülmüştür. Bakanlık stratejik planını hazırlarken amaçlarını üst politika belgelerine uygun şekilde belirlemiş ve hedeflerini de bu amaçları gerçekleştirecek şekilde tespit etmiştir. Aynı zamanda amaç ve hedeflerin ölçülebilir ve iyi tanımlanmış olduğu değerlendirilmiştir.

Bakanlığın 2016 yılı Performans Programı değerlendirildiğinde; programın zamanında ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yayımlandığı görülmüştür. Ayrıca ilgili olduğu tespit edilen hedef ve göstergelerin ölçülebilir ve iyi tanımlanmış olduğu görülmüştür.

Bakanlığın 2016 yılı Faaliyet Raporu değerlendirildiğinde; raporun zamanında yayımlandığı ilgili mevzuat hükümlerinin gerektirdiği şekilde ve performans hedef ve göstergelerinin tutarlı olarak hazırlandığı görülmüştür.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresi yönetimi, 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporlarının hazırlanmasına ilişkin

yönetmelik ve kılavuzlara uygun olarak hazırlanmış olan performans bilgisi raporlarının doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay'a sunulmasından; bir bütün olarak sunulan bu raporların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tam ve doğru olarak yansıtmasından; kamu idaresinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarının ölçülmesine ilişkin sistemlerin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden; performans bilgisinin dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, kamu idaresinin raporladığı performans bilgisinin güvenilirliğine ilişkin değerlendirme yapmak, performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarını ölçen sistemleri değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları ve Sayıştay ikincil mevzuatıdır.

Denetimin amacı, bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında TBMM ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması, kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi ile hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır.

Denetim, kamu idaresinin faaliyet raporunda yer alan performans bilgilerinin ve bunları oluşturan kayıt ve belgelerin doğruluğu ve güvenilirliğine ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile gerçekleştirilir.

Bu çerçevede, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının yayımladığı 2015-2019 dönemine ait Stratejik Plan, 2016 yılı Performans Programı ve 2016 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenmiştir.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

2016 yılı performans denetimi kapsamında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın yayımladığı 2015-2019 dönemine ait Stratejik Plan, 2016 yılı Performans Programı ve 2016 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenerek faaliyet sonuçlarının ölçülmesine yönelik olarak üretilen performans bilgisinin güvenilir olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda Bakanlığın 2015–2019 dönemine ait Stratejik Planını zamanında hazırlayarak, mevzuata uygun şekilde yayımladığı görülmüştür. Bakanlık, misyon ve vizyonunu gerçekleştirmek üzere 8 tema üzerine oturtulmuş 16 amaç, bu amaçların altında 62 hedef ve bu hedeflere yönelik 132 performans göstergesi belirlemiştir. Bakanlık stratejik planını hazırlarken amaçlarını üst politika belgelerine uygun şekilde belirlemiş ve hedeflerini de bu amaçları gerçekleştirecek şekilde tespit etmiştir. Aynı zamanda amaç ve hedeflerin ölçülebilir ve iyi tanımlanmış olduğu değerlendirilmiştir.

Bakanlığın 2016 yılı Performans Programı değerlendirildiğinde; programın zamanında ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yayımlandığı görülmüştür. 2016 yılı Performans Programında Bakanlık 12 amacına yönelik yıllık 42 adet performans hedefi ve 95 adet performans göstergesi bulunmaktadır. Ayrıca ilgili olduğu tespit edilen hedef ve göstergelerin ölçülebilir ve iyi tanımlanmış olduğu görülmüştür.

Bakanlığın 2016 yılı Faaliyet Raporu değerlendirildiğinde; raporun zamanında yayımlandığı, ilgili mevzuat hükümlerinin gerektirdiği şekilde ve performans hedef ve göstergelerinin tutarlı olarak hazırlandığı görülmüştür.

Bakanlığın seçilen performans göstergelerine ilişkin faaliyet sonuçlarını ölçmek amacıyla kullandığı seçilen veri kayıt sisteminin performansı ölçme ve raporlama amacına uygun olduğu ve sunulan verinin güvenilir olduğu değerlendirilmiştir.

6. DENETİM BULGULARI

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiřtir

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>